

BROEDVOGELS
VAN HET GOOIMEERKUSTGEBIED
STICHTSE BRUG WEST
IN 1998

Subgroep Avifauna

Guus Proost
Hugo Weenen
Dick Jonkers

Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken
Postbus 1028, 1200 BA Hilversum
Uitgave 111
Hilversum, 2002
Copyright 2002 Vogelwerkgroep het Gooi en Omstreken, Hilversum

Overname van gegevens is alleen toegestaan met bronvermelding, en na schriftelijke toestemming van de Vogelwerkgroep het Gooi en Omstreken

Inventarisatoren

Dank is verschuldigd aan de leden van de Vogelwerkgroep het Gooi en omstreken die de inventarisaties hebben uitgevoerd, te weten:

Frits During
Mark van Houten
Dick Jonkers
Guus Proost
Piet Spoorenberg
Hugo Weenen
Mark Welch
Roel Zijlstra

Bij deze worden ook degenen die de inventarisatie van de aanwezige planten hebben gedaan hiervoor bedankt:

Coen Bersma
Guus Proost

Inhoudsopgave:

Samenvatting	5
1. Inleiding	6
2. Tellingen 1982 - 1985	6
3. Terreinbeschrijving	6
4. Werkwijze	7
5. Weersomstandigheden	7
6. Resultaten	8
6.1 Samenvatting van alle soorten broedvogels	8
6.2 Broedvogels: bespreking per soort	8
6.3 Samenvatting van alle soorten niet-broedvogels	13
7. Discussie	17
7.1 Ecologische vogelgroepen	17
7.2 Niet broedvogels	19
8. Conclusies	21
9. Geraadpleegde literatuur	21
10. Bijlagen	22

SAMENVATTING

In 1998 is het ongeveer 15 ha grote gebied Stichtse Brug West geïnventariseerd op het voorkomen van broedvogels. Dertig soorten zijn geïdentificeerd als broedvogels van het gebied. Deze staan hieronder aangegeven met voor elke soort het aantal territoria dat is vastgesteld:

• Fitis	66	• Blauwborst	2
• Tjiftjaf	15	• Kievit	2
• Tuinfluiter	14	• Putter	2
• Rietgors	13	• Koolmees	2
• Vink	13	• Nachtegaal	1
• Merel	9	• Wilde eend	1
• Houtduif	9	• Fazant	1
• Heggemus	9	• Koekoek	1
• Kleine Karekiet	8	• Zanglijster	1
• Winterkoning	6	• Spotvogel	1
• Kneu	6	• Tureluur	1
• Grasmus	3	• Matkop	1
• Witte Kwikstaart	3	• Pimpel mees	1
• Zwartkop	3	• Staartmees	1
• Roodborst	3	• Braamsluiper	1
• Krakeend	2		

De talrijkste soort was de fitis, gevolgd door de tjiftjaf, tuinfluiter, rietgors en vink. Van de ecologische groepen was de grasmus groep kenmerkend voor struwelen, opslag, zeer jong bos en bosranden met struiken het best vertegenwoordigd.

Vergeleken met de inventarisaties uit de jaren tachtig blijkt dat er van de toen aanwezige soorten broedvogels nog slechts twee voorkomen. De drastische verandering van de broedvogelsamenstelling kan worden toegeschreven aan de veranderde terrein omstandigheden. Door successie van de vegetatie is het gebied van een open zandig terrein met schaarse begroeiing gewijzigd in een gebied met struwelen en jonge bomen en een open deel begroeid met lage vegetatie.

Inleiding

Het gebied waarover hier gerapporteerd wordt, ligt aan de westkant van het bruggehoofd van de Stichtse Brug, en wordt aan de zuidkant begrensd door de weg naar het reddingsbrigade station, ten noorden van het surfstrand van Blaricum. Dit gebied is ontstaan in maart 1980, bij de bouw van de Stichtse brug. Broedpaar tellingen zijn uitgevoerd van 1980-1983, en hierover is gerapporteerd in de Korhaan in 1984 (P. Dieperink 1984). Sinds deze publicaties is over dit gebied niet meer gepubliceerd, en zijn ons slechts een tweetal tellingen bekend (C. Eferman 1985). Sinds de begin tachtiger jaren is het terrein enorm veranderd, met name doordat veel meer begroeiing is ontstaan, waardoor de broedvogelsoorten ook totaal anders zijn geworden.

Omdat dit gebied al zo lang niet meer geïnventariseerd is, maar vooral ook omdat overwogen wordt hier een jachthaven aan te leggen, is besloten hier een broedvogelinventarisatie uit te voeren. Natuurterreinen in ons land staan voortdurend onder druk, het vastleggen van de actuele waarde van flora en fauna is daarom heel belangrijk.

2. Tellingen in 1982-1985

In 1982-1983 heeft P. Dieperink (Dieperink, 1984) een serie tellingen in het gebied "Stichtse Brug West" uitgevoerd, en in 1985 is door C. Eferman (Eferman, 1985) hier geteld. Hun resultaten zijn in onderstaande tabel samengevat:

Tabel 1: Broedparen in Stichtse Brug West 1982-1985

	1982) ¹	1983) ¹	1985) ²
Bergeend	NB) ³	NB	1
Scholekster	NB	NB	4-7
Kluut	15-20	10-15	1-4
Standplevier	17-20	15-20	15
Kleine plevier	0-1	0	0
Bontbekplevier	2-3	6-7	12-14
Kievit	NB	NB	5-6
Grutto	NB	NB	1
Tureluur	NB	NB	2
Visdief	8-9	23-25	24-41
Noordse stern	2	0	0
Veldleeuwerik	NB	NB	2
Graspieper	NB	NB	2
Gele kwikstaart	NB	NB	4
Witte kwikstaart	NB	NB	1-2

)¹ Dieperink 1984

)² Eijferman 1985

)³ NB: onbekend

3. Terreinbeschrijving

Bij de aanleg van de A27 door de toenmalige Oostermeent (Blaricum) in 1979, is de aan de oost- en westkant van het talud van de Stichtse Brug zand opgespoten, hetgeen aan de westkant geresulteerd heeft in het recreatiestrand, het met bomen beplante gebied ten noorden van het recreatiestrand, en het voor een deel regelmatig plas-dras staande gebied weer ten noorden daarvan. Dit laatste gebied is het onderwerp van dit rapport, in totaal ongeveer 15 ha. De begrenzing van het gebied is aan de zuidkant de weg naar de post van de reddingsbrigade van Blaricum, aan de oostkant de A27, en verder de Gooimeerkust.

Sinds het opspuiten in 1979 is het gebied begroeid met voornamelijk berken en duindoorn in een strook langs de A27, en langs de weg naar de reddingsbrigade (zie kaartjes in appendix). Bovendien is een groot aantal abelen aangeplant net ten noorden van de reddingsbrigade. De rest van het gebied is moerassig en heeft lange tijd vol gestaan met riet en lage struiken. Voorafgaand aan het broedseizoen van 1998 is hiervan heel veel weggemaaid. Slechts op twee plaatsen is riet blijven staan (zie kaartjes in appendix). Op de stukken waar riet en struikbegroeiing (voornamelijk kruipwilg) is weggemaaid, werd o.a. de de moeraswespenorchis bij duizenden aangetroffen, en de rietorchis met honderden exemplaren (bijlage 2).

Aan de Gooimeerkust loopt een voetpad waarvan door wandelaars gebruik gemaakt wordt. Gebruik van dit pad lijkt de flora en fauna van het gebied niet te ernstig te verstoren. Er lopen echter ook een aantal minder duidelijke paden, of misschien beter gezegd sporen door het middenterrein, die bij gebruik wel verstoring of zelfs vernieling/terreinbeschadiging kunnen veroorzaken.

4. Werkwijze

De inventarisatie is zoals gebruikelijk volgens de territoriumkarteringsmethode uitgevoerd, in overeenstemming met de richtlijnen van SOVON (Van Dijk 1996). Alle inventarisaties (in totaal 20) zijn 's ochtends uitgevoerd, en wel op de data als aangegeven in de weertabel. In de periode van 7 maart tot 5 juli is 20 keer geïnventariseerd.

5. Weersomstandigheden

Het weer was over het algemeen goed, en gaf geen bijzondere problemen bij het inventariseren (zie tabel).

Tabel 2: Data en tijden van de inventarisaties, alsmede weersomstandigheden tijdens de inventarisaties

datum	t-min	t-max	regen (mm)	inventarisatie
8-3	3	9	6	6.50 - 9.00
15-3	8	11	1	6.30 - 8.00
21-3	3	10	0	6.15 - 8.00
27-3	9	14	0	6.00 - 8.00
4-4	9	14	10	6.45 - 8.30
10-4	5	15	1	6.15 - 7.30
19-4	7	16	0	6.15 - 9.00
22-4	8	21	0	6.00 - 8.00
30-4	8	17	miezerig/nevelig	5.30 - 7.30
8-5	9	23	0	5.30 - 7.00
10-5	13	27	0	5.30 - 7.00
15-5	11	25	0	5.00 - 7.15
17-5	9	22	0	5.40 - 7.40
21-5	12	18	Ja	5.30 - 7.50
23-5	6	18	1	5.30 - 7.50
1-6	12	22	0	5.15 - 7.00
6-6	13	25	47 stevige wind	5.00 - 7.30
13-6	6	18	0	4.40 - 7.40
19-6	14	23	<1	4.30 - 5.45
5-7	14	19	1	4.20 - 6.00

Weersgegevens van Theo Tabak, geregistreerd in Huizen
 Inventarisatie: begin- en eindtijd van inventarisatie

6. Resultaten

6.1 Samenvatting van alle soorten broedvogels

In 1998 is het ongeveer 15 ha grote gebied Stichtse Brug West geïnventariseerd op het voorkomen van broedvogels. Dertig soorten zijn geïdentificeerd als broedvogels van het gebied. Deze staan hieronder aangegeven met voor elke soort het aantal territoria dat is vastgesteld:

• Fitis	66	• Kneu	6
• Tjiftjaf	15	• Grasmus	3
• Tuinfluiter	14	• Witte Kwikstaart	3
• Rietgors	13	• Zwartkop	3
• Vink	13	• Roodborst	3
• Merel	9	• Krakeend	2
• Houtduif	9	• Blauwborst	2
• Heggemus	9	• Kievit	2
• Kleine Karekiet	8	• Putter	2
• Winterkoning	6	• Koolmees	2

• Nachtegaal	1	• Tureluur	1
• Wilde eend	1	• Matkop	1
• Fazant	1	• Pimpel mees	1
• Koekoek	1	• Staartmees	1
• Zanglijster	1	• Braamsluiper	1
• Spotvogel	1		

6.2 Broedvogels: bespreking per soort

Wilde eend, tenminste 1 territorium

Deze soort werd op 8 en 15 maart met 1 respectievelijk 3 paren voor de kust waargenomen. Op 10 april vloog een vrouwtje op uit de ruige vegetatie in het zuidelijk deel van het gebied. Ze viel in op een meter of 25 van de oever op het Gooimeer. Hier bleef ze onrustig heen en weer zwemmen, terwijl ze de inventarisatoren goed in de gaten hield. Op 24 april werd een vrouwtje met 8 jongen gezien in de luwte van de basalten strekdam.

Krakeend, 2 territoria

In het Gooi- en Eemmeer samen broedt tenminste 2% van de in Nederland vastgestelde populatie. Op 4 april vloog een paartje op uit de ruigte voor de bosrand in het noordelijk gedeelte van het gebied. Op 19 april werd bij toeval een nest gevonden aan de voet van de basalten strekdam tussen de weelderige oevervegetatie.

Fazant, 1 territorium

Het hele seizoen werden onregelmatig mannetjes fazanten waargenomen aan de voet van het talud met de A-27 en op de basalten strekdam in de richting van de Stichtse brug. Tijdens de inventarisaties werden geen vrouwtjes of roepende mannetjes genoteerd. Toevallig maakte Dick Jonkers op 24 juli een wandeling door het gebied en zag net boven de weg naar de post van de reddingsbrigade van Blaricum een vrouwtje met jongen tussen de ruige vegetatie lopen.

Tureluur, 1 territorium

Deze soort kwam tot broeden in het drassige middengedeelte van het onderzoeksgebied.

Kievit, 2 territoria

De kievit broedde ook in het open drassige middengebied. Op 10 mei werd door Hugo een spoor van een terreinmotor in het gebied gezien. Op dit spoor bevond zich het platgereden nest van een kievit. Op 7 juli, tijdens de inventarisatie van de planten in het gebied, dook er steeds een kievit luid alarmerend langs de hoofden van de inventarisatoren.

Houtduif, 9 territoria

De territoria lagen steeds een stuk van de rand van het beboste deel af. Verder kwamen de territoria in die gedeelten voor waar de bomen het dichtst opeen staan. Waarschijnlijk is voor deze delen gekozen, omdat hier de beste beschutting tegen de wind gevonden wordt. Dit is voor een soort als de houtduif zeker van belang, want

het nest bestaat uit losse delen en het is daarom niet denkbeeldig dat de eieren door de bodem zakken als het nest door de wind heen en weer geschud wordt.

Koekoek, 1 territorium

Het vaststellen van een territorium van de koekoek een moeilijke klus. De vogel kan zich snel en voortdurend verplaatsen over vrij grote afstanden, en legt zijn eieren in meer dan één nest. Toch kon met zekerheid 1 territorium vastgesteld worden. De koekoek is een broedparasiet, die in Europa de graspieper, heggemus, rietzanger, witte kwikstaart en gekraagde roodstaart het vaakst als waardvogel uitkiest (Jonsson, 1995). Een blik op de stippenkaarten van de verschillende voor waardvogel in aanmerking komende soorten leert ons dat de heggemus zeer waarschijnlijk de waardvogel voor het in dit gebied waargenomen koekoekspaar is geweest.

Witte Kwikstaart, 3 territoria

De kwikstaart werd steeds in de nabijheid van de vangrails langs de ventweg van de A27 gezien. Mogelijk had de meest noordelijk waargenomen kwikstaart een nest tussen de basaltblokken van de Stichtse brug.

Heggenmus, 9 territoria

Voor de heggemus was het gebied niet overal even aantrekkelijk. Waarschijnlijk is er een verband met de in het vroege voorjaar zeer drassige bodem, die op sommige plaatsen zelfs permanent onder water stond. Dit gegeven komt overeen met de biotoopbeschrijving in Glutz von Blotzheim en Bauer (1995), waarin wordt vermeld, dat een overwegend natte bodem wordt gemedend.

Kleine Karekiet, 8 territoria

De strekdam aan de noordkant van het gebied is aan de waterkant begroeid met riet en ruigte. Op het westelijk deel van de strekdam is de rietkraag het breedst en in oostelijke richting wordt hij snel smaller. Vooral de delen van de rietkraag die in het water staan waren aantrekkelijk. Toch raakten de territoria laat in het broedseizoen bezet, wellicht omdat dit gebied suboptimaal is als broedterritorium voor deze soort.

Grasmus, 3 territoria

Drie territoria van de grasmus zijn vastgesteld, welke verspreid lagen over het gehele gebied. Door de combinatie van bomen, struwelen en open terrein, is het gebied bij uitstek geschikt voor de grasmus.

Spotvogel, 1 territorium

Er kwam maar één broedpaar in het gebied voor. Dit zou er op kunnen wijzen, dat er maar weinig gunstige plaatsen voor de bouw van een nest voor deze soort aanwezig zijn. De spotvogel heeft vaak een voorkeur voor een hoge grondwaterstand en hoog struweel. Aan deze specifieke eisen wordt maar op een heel klein deel van het terrein voldaan. Dit terreingedeelte werd door de spotvogel als territorium bezet. Overigens werden twee territoria waargenomen, net buiten het hier beschreven gebied, te weten net ten zuiden van de weg naar de reddingsbrigade, en in het struweel gedeelte ten zuiden van het surfstrand.

Tuinfluitier, 14 territoria

De Tuinfluitier werd gevonden in hetzelfde gedeelte van het terrein als de tiftjaf en fitis, vooral daar waar de kruiden en struiken welig tierden.

Zwartkop, 3 territoria

Het favoriete landschapstype voor deze soort is hoogopgaand loofbos of gemengd bos met een goed ontwikkelde struiklaag. Vooral de struiklaag is daarbij van belang. Het aantal broedterritoria was slechts 1/5 deel van het aantal van de tuinfluiter. Deze laatste is meer dan de zwartkop een bewoner van bosranden.

Tjiftjaf, 15 territoria

Voor de tjiftjaf is dit gebied zeker niet onaantrekkelijk. Met 15 broedparen komt de soort op de tweede plaats voor wat betreft het aantal broedparen. De tjiftjaf is een kenmerkende vogel voor open hoog opgaand bos met loofbomen met daarin een lichte struiklaag. Gezien het aantal broedparen, dat zich vestigde lijkt een loofhoutstruiklaag voor de tjiftjaf de belangrijkste factor en neemt hij kennelijk op de koop toe, dat de loofbomen nog niet echt hoog opgaand zijn.

Fitis, 66 territoria

De Fitis was veruit de meest voorkomende broedvogel. De territoria werden langs de randen van het beboste gedeelte van het terrein gevonden. Deze grondbroeder broedde op de droogstaande terreindelen met veel ondergroei temidden van hogere kruiden en struweel. Af en toe was de zang tijdens de inventarisatieronden zo intens, dat andere vogelsoorten moeite hadden boven dit akoestisch geweld uit te komen.

Roodborst, 3 territoria

De roodborst zoekt over het algemeen een broedgebied met dichte ondergroei of andere begroeiing, waarin de soort kan ontsnappen bij opduikende predatoren, open plekken om te foerageren en bomen die als zangpost kunnen dienen. De roodborst zoekt zijn voedsel niet alleen op de bodem, maar ook in struiken en heeft hierdoor meer foeragemogelijkheden dan de merel. De roodborst had een voorkeur voor het zuidelijke deel van het beboste gedeelte van het gebied.

Blauwborst, 2 territoria

De beide broedparen werden gelokaliseerd in riet met wat struikopslag ertussen. Belangrijk voor deze soort is dat er zich een kale bodem onder de kruiden bevindt, omdat de blauwborst zijn voedsel op de grond zoekt. Bij vergrassing verdwijnen ze.

Nachtegaal, 1 territorium

De nachtegaal heeft een voorkeur voor vochtige bossen met een goed ontwikkelde ondergroei. Dit terreintype is blijkbaar niet ruim voor handen, daar er slechts één paar werd vastgesteld. Waarschijnlijk is het beboste gedeelte te smal voor de vestiging van meer paren. Overigens is de nachtegaal überhaupt een zeldzame soort in het Gooi, hoewel net westelijk daarvan, op het PEN eiland ten westen van Muiden, meerdere paren nachtegalen broeden.

Merel, 9 territoria

De territoria bevonden zich verspreid over het hele gebied. Voorkeur voor een bepaald deel van het beboste gedeelte viel niet te bespeuren. Het meest werden deze bodem foerageerders opgemerkt op het vochtige midden gedeelte.

Zanglijster, 1 territorium

De zanglijster bezet al in februari/ maart zijn broedterritorium. Vandaar dat de specifieke zang van deze vogel al meteen vanaf de eerste inventarisatieronden werd opgemerkt. Als de aanwezigheid van huisjesslakken, het meest geliefde voedsel van deze vogel, in het gebied de beperkende factor is, zijn deze slakken dus maar in beperkte mate aanwezig. Het nest bevond zich halverwege in een hoge zwarte els vlak bij de strekdam van basalt.

Koolmees, 2 territoria; Pimpelmees, 1 territorium; Staartmees, 1 territorium

Koolmees en pimpelmees zijn holenbroeders. In het onderzoeksgebied, met alleen jong bos zullen nog niet veel holten zijn. De in het gebied gesignaleerde grote bonte specht zou daar wellicht voor kunnen zorgen. Verder is bekend o.a. van inventarisaties op de Veluwe, dat mezen, bij gebrek aan boomholtes, nestkasten of andere aanwezige nestgelegenheid ook in holten bij boomwortels en muizenholten nestelen (persoonlijke mededeling van Dick Jonkers).

Matkop, 1 territorium

De matkop werd steeds gesignaleerd bij de houten borstwering. Hij wist hier kennelijk de een of andere holte te benutten.

Winterkoning, 6 territoria

Voordat het weemoedige liedje van de fitis het bijna alles overheersende gezang werd, was het verdragende rolletje van de vroeger op de ochtend zingende winterkoning goed waarneembaar. De ligging van de territoria weerspiegelt de voorkeur van de winterkoning voor jong bos.

Rietgors, 13 territoria

De rietgors deed zijn naam eer aan. Alle territoria lagen in het ongemaaide, dus overjarige riet. Vooral de pol riet midden in het gebied aan de waterzijde bleek favoriet. Hier werd de hoogste dichtheid gehaald. Met behulp van uitsluitende waarnemingen konden hier vier territoria worden gelokaliseerd. De territoria lagen dicht bij de randen van de pol, zodat de onderlinge afstand zo groot mogelijk was binnen deze beperkte ruimte.

Vink, 13 territoria

Voor de vink geldt hetzelfde verhaal als voor de tjiptjaf, namelijk hun beider voorkeur voor goed ontwikkelde loofbossen met daarin open plekken. Van goed ontwikkeld loofbos is nog geenszins sprake in het onderzoeksgebied. Wel zijn de bomen in het onderzoeksgebied al zo hoog, dat daarin nesten kunnen worden gebouwd. Toch namen 13 broedparen het ontbreken van hoge loofbomen voor lief. Misschien vormen het talud van de A27 in het oosten en de rij hoge bomen in het zuiden voldoende beschutting, zodat het onderzoeksgebied daartussen als "open plek" kan fungeren.

Kneu, ca 6 broedparen in 2 mini-kolonies

De territoria lagen aan de rand van het beboste gedeelte. Meerdere keren werden 2 tot 5 vogels dicht bijeen waargenomen. Van de kneu is bekend, dat hij kolonievormend gedrag kan vertonen.

Putter, 2 territoria

Twee territoria van de putter zijn aangetroffen langs de weg naar de reddingsbrigade.

6.3 Samenvatting van alle soorten niet-broedvogels

De volgende soorten niet-broedvogels zijn in het gebied waargenomen:

- Oeverloper
- Rode Wouw
- Tureluur
- Tapuit
- Groenpootruiter
- Bosrietzanger
- Roodgesterde Blauwborst
- Glanskop
- Grote Lijster
- Meerkoet
- Grauwe gans
- Fuut

6.4 Niet-broedvogels, bespreking per soort

Tijdens de inventarisatierondes zijn alle waargenomen vogels op kaart ingetekend. Sommige vogels werden te weinig of in de verkeerde tijd gesignaleerd om volgens de richtlijnen van Vogelinventarisaties van Hustings e.a. (1985) voor de status van broedvogel in aanmerking te komen, en worden daarom als niet-broedvogel beschouwd. Verder werden soms apart soorten vermeld, die ook in de broedtijd een groot foerageergebied hebben, zoals bijvoorbeeld gierzwaluwen, maar die zeker niet in dit gebied hebben gebroed. Vele van de hieronder genoemde soorten zijn doortrekkers.

Fuut

Deze watervogel werd geregeld gezien in het water tussen de basalten strekdam en Flevoland. Op 23 maart werd een baltsend paar gezien. Toch kwam de fuut in dit "kanaal" niet tot broeden, omdat de rietkraag ter plaatse veel te smal en te open is om het nest te beschermen tegen de hoge golfslag veroorzaakt door passerende schepen. De rietkraag om de kop van de basalten strekdam biedt ook te weinig bescherming tegen de golven van het Gooimeer. De soort is een algemene broedvogel langs de randen van het Gooimeer.

Blauwe Reiger

Op 4 en 10 april werd een foeragerend exemplaar waargenomen aan de waterkant ter hoogte van het kleine riet-ruigtegedeelte. Op 10 mei werd een vissend exemplaar in de bocht bij de strekdam gezien. Deze vogels zijn afkomstig uit de kolonie in het Valse Bos bij Eemnes. De kolonie ligt hemelsbreed op ongeveer 2 km van de Stichtse Brug verwijderd ligt

Grauwe Gans

Op 19 maart werd een volwassen exemplaar in gezelschap van één jong waargenomen voor de kust. Op 23 mei werd een groep van 8 volwassen en 5 jonge dieren gezien. Aangezien in het gebied geen broedactiviteit is waargenomen, ging

het in beide gevallen ging het om ganzen, die elders gebroed hebben, waarschijnlijk op de Huizer Hoef.

Nijlgans

Deze exoot werd op 19 juni zwemmend voor de kust gezien.

Kuifeend

Deze eendensoort werd in maart en april foeragerend en rustend opgemerkt voor de kust. De kuifeend overwintert met honderden exemplaren tegelijk op het Gooimeer en keert in de lente terug naar zijn broedgebied.

Tafeleend

Hiervoor geldt hetzelfde als voor de bovengenoemde kuifeend. Hierbij valt wel aan te tekenen, dat de tafelend in kleinere aantallen overwintert op het Gooimeer dan de kuifeend.

Bergeend

Een bergeend werd op 19 maart dicht voor de kust waargenomen. Op 16 april vlogen er twee exemplaren op van de waterlijn om richting Huizer Hoef te verdwijnen. Daar komt de soort als broedvogel voor. Op 10 mei werden 8 exemplaren rustend op de oever net achter de houten borstwering gezien.

Rode Wouw

Op 6 april werd door Ruud van Beusekom 's morgens vroeg 1 exemplaar waargenomen. De schouders van het dier waren met dauw bedekt, wat er op wijst dat het dier de nacht in het gebied heeft doorgebracht. Later op de dag is waarschijnlijk hetzelfde dier vliegend boven de afslag Hilversum van de A27 waargenomen.

Buizerd

Op 21 april werd een overvliegend exemplaar gezien. Hij werd opgemerkt boven de A27 en vloog naar de Huizer Hoef, waar hij neerstreek.

Sperwer

Op 10 april jakkerde er een exemplaar langs de oostelijke rand van het beboste gedeelte van het onderzoeksgebied, om ter hoogte van de Stichtse Brug in oostelijke richting uit beeld te verdwijnen. Het is mogelijk een vogel geweest die op de Dode Hond heeft gebroed.

Torenavalk

Op 15 mei werd een biddend exemplaar boven het talud van de A27 gespot.

Havik

Deze werd niet direct gezien maar verried zijn aanwezigheid in het gebied door de vondst van de plukresten van een houtduif op 8 mei. Deze houtduif is waarschijnlijk gekropt door een havik, die op de Dode Hond heeft genesteld.

Meerkoet

Van deze soort werden het hele seizoen 1 tot maximaal 15 exemplaren geteld. Er werd geen nestactiviteit waargenomen. De rietkraag biedt nergens voldoende bescherming tegen zware golfslag van een groot open water als het Gooimeer.

Oeverloper

Op de volgende data werden oeverlopers gesignaleerd: 6 april 2 exemplaren, 10 mei een groepje van 2 en een groepje van 3 exemplaren, 29 mei 2 individuen en tenslotte op 4 juni 1 vogel. In alle gevallen werd deze steltloper foeragerend op de waterlijn gezien.

Groenpootruiter

Deze steltloper werd slechts eenmaal foeragerend op de waterlijn waargenomen. Op 10 mei werd 1 exemplaar gezien.

Scholekster

De "bonte piet" was op drie data aanwezig in het onderzoeksgebied. Op 19 april werd 1 exemplaar en op 21 april werden 3 exemplaren foeragerend op het vochtige midden gedeelte waargenomen. Op 10 mei vlogen 3 exemplaren van nabij de waterlijn op, om in de richting van de Huizer Hoef te verdwijnen. Dit eiland is als broedgebied in gebruik.

Meeuwen

Zowel Kokmeeuw, Stormmeeuw en Zilvermeeuw werden overvliegend opgemerkt. Kokmeeuwen broeden in kolonies op de Huizerhoef en het Visdiefeiland in het Eemmeer. De zilvermeeuw broedt met enkele exemplaren op het laatstgenoemde eiland.

Visdief

Deze stern werd meermalen tijdens het broedseizoen overvliegend waargenomen. Het zijn waarschijnlijk allemaal dieren geweest, die op het Gooimeer gevestigd waren en naar hun jongen op het Visdiefeiland dat onder de Dode Hond ligt op weg waren.

Gierzwaluw

Op 19 april, 10 en 29 mei en 4 juni werden in de lucht één tot vijf op insecten jagende vogels genoteerd.

Grote bonte specht

Deze holenbroeder werd tweemaal waargenomen. In beide gevallen ging het om een mannelijk exemplaar, dat hoog in boom zat. De waarnemingen waren op 28 maart en 6 juni. De grote bonte specht kan niet in dit gebied gebroed hebben, omdat de stammen van de bomen nog niet de vereiste omvang hebben bereikt om er een nest in uit te hakken. Verder hadden de jongen van de bonte specht zich zeker verraden door hun voortdurende roepen uit de nestholte in de tijd voorafgaande aan het uitvliegen. Mogelijk is de grote bonte specht wel een leverancier van holtes, die benut zijn door mezen.

Veldleeuwerik

Op 8 maart werden 3 exemplaren foeragerend op het open middenterrein waargenomen. Dezelfde dag werden twee groepjes van zes vogels overvliegend

gezien. Verder in het seizoen werden geen leeuweriken meer gezien. Alle waargenomen vogels waren dus op doortrek.

Graspieper

Deze vogel werd veelvuldig waargenomen in maart en april. Op 8 maart viel een groepje van 5 exemplaren in op het talud vlak bij de Stichtse brug. Verder vloog een groepje van 8 vogels over en er werd nog één individu foeragerend opgemerkt. Op 19 en 21 maart werden 3 groepjes met 3 tot 6 exemplaren overvliegend opgemerkt. Op 10 en 19 april werden op beide data twee groepjes opvliegende vogels gezien. De groepsgrootte was steeds 3 tot 7 exemplaren, die in de richting van de Eempolders verdwenen. In alle gevallen ging het dus om dieren, die op trek waren.

Gele kwikstaart

Werd tweemaal vastgesteld. Op 16 mei een foeragerende vogel op de rand van het plas-drasgebied en een overvliegend exemplaar op 19 juni vanuit de Eempolder richting de Huizer Hoef.

Bosrietzanger

Deze werd alleen op 23 mei zingend aangetroffen in het kleine riet/ruigte "eilandje" langs de waterkant. De bosrietzanger broedt graag in vegetatie waarin planten voorkomen met stevige stengels, zoals het harig wilgeroosje of brandnetel.

Tapuit

Een exemplaar werd op het zandige gedeelte ten noorden van de riet/ruigte pol waargenomen op 10 mei. Het dier vloog weg in de richting van Flevoland.

Zwarte roodstaart

Op 23 mei werd een zwarte roodstaart waargenomen terwijl hij inviel in een boom aan de noordoostkant van het beboste gedeelte.

Roodgesterde blauwborst

Deze ondersoort van de in dit gebied wel broedende witgesterde blauwborst, werd éénmaal aangetroffen, en wel op 23 mei.

Grote Lijster

Eénmaal voedsel zoekend aangetroffen op 21 maart, waarschijnlijk was dit exemplaar op doortrek. Op 15 mei werd een exemplaar opgemerkt, dat opvloog vanaf het open middenterrein van het gebied en inviel in het beboste gedeelte. Dit moet een uit de omgeving afkomstige broedvogel zijn geweest, want in deze periode hebben grote lijsters al jongen.

Glanskop

Eenmaal gezien in de abelen langs het pad naar de reddingsbrigade, vlak bij de houten borstwering. Dit was op 4 april.

Boomkruiper

Op 23 mei werd een zingend en ondertussen foeragerend individu waargenomen op een abeelstam langs het pad naar de Reddingsbrigade.

Sijs

Slechts één exemplaar werd aangetroffen. Deze vogel werd op 10 met zingend gezien en zal daarna naar de noordelijk gelegen broedgebieden zijn afgereisd.

Groenling

Werd tweemaal in het gebied gezien en wel op 15 april en 23 mei. In beide gevallen ging het om 1 exemplaar dat niet zong.

Spreeuw

Deze holenbroeder werd slechts tweemaal foeragerend in het gebied gezien, n.l. op 8 maart en 21 mei. In beide gevallen ging het om 1 exemplaar.

Vlaamse Gaai

Eén exemplaar werd op 19 juni in het beboste gedeelte gezien.

Ekster

Het hele inventarisatie seizoen lang werden 1 tot maximaal 9 individuen per inventarisatieronde gesignaleerd. Toch werd slechts een poging tot nestbouw waargenomen in de abelen langs het pad naar de Reddingsbrigade. Er werd geen broedactiviteit waargenomen.

Zwarte Kraai

Deze werd het hele seizoen regelmatig gemeld met 1 tot maximaal 3 exemplaren. Er werden echter geen nesten gezien. Waarschijnlijk zijn de bomen die nu in het gebied staan nog te iel, of niet geschikt om een nest als dat van de zwarte kraai te kunnen dragen. De waargenomen vogels waren waarschijnlijk op zoek naar voedsel.

7. Discussie

7.1 Ecologische vogelgroepen.

De vogels, die karakteristiek zijn voor dit gebied en hier ook daadwerkelijk als broedvogel zijn vastgesteld, zijn te verdelen in zes hoofd-ecotopen (Sierdsema 1995).

1. Vogels van het open water.
2. Vogels van riet en andere verlandingsvegetaties.
3. Vogels van struiken, struwelen en heggen.
4. Vogels van boomgroepen, open bos en bosranden, opgaande lijnvormige begroeiingen.
5. Vogels van opgaand gesloten bos.
6. Vogels van pioniervegetatie, ruigte en akkers."Weidevogels".

Onder ecotopen wordt een karakteristieke combinatie van een vegetatievorm en abiotische factoren (vochtigheidsgraad, bodemsamenstelling, etc.) verstaan. Ecotopen zijn duidelijk onderscheidbare landschappelijke elementen met een "homogene" vegetatiestructuur en abiotiek.

Binnen de hoofd-ecotopen is een nadere onderverdeling op specifieke terreinkenmerken gemaakt. Elke vogelgroep is voor de herkenbaarheid naar een kenmerkende vertegenwoordiger van die groep genoemd.

Voor het gebied van de Stichtse Brug West zijn de broedvogels in de volgende vogelgroepen in te delen.

1. Vogels van het open water

Tot deze vogels horen de wilde eend en de kraakeend. De kraakeend stelt nog de meeste eisen, namelijk dat het water ondiep en voedselrijk moet zijn, het liefst grenzend aan grasland.

2. Vogels van riet en andere verlandingsvegetaties

Met uitzondering van de kleine karekiet behoren de rietvogels die in het hier beschreven gebied gebroed hebben tot de rietgorsgroep. De blauwborst en de rietgors houden beide van natte ruigten met struiken erin. De kleine karekiet wordt gerekend tot de roerdompgroep: vogels, die van nat voornamelijk overjarig rietland houden. De kleine karekiet is echter minder kieskeurig dan de andere leden uit deze groep. Toch werden de territoria pas laat bezet, hetgeen er op wijst, dat dit gebied een secundaire biotoop vormt voor de kleine karekiet.

Rietgorsgroep

De terreinkenmerken: ruigtes en lage struwelen, veelal nat tot vochtig. Deze ecologische vogelgroep kent vijf vertegenwoordigers. Namelijk blauwborst, paapje, sprinkhaanzanger, krekelzanger en rietgors. Van deze groep konden slechts 2 soorten als broedvogel worden vastgesteld, n.l. rietgors (13 paar) en blauwborst (2 paar). De groep is daarmee wat de soorten aangaat slecht vertegenwoordigd, waaruit geconcludeerd mag worden dat het onderzoeksgebied niet aantrekkelijk is voor deze ecologische vogelgroep als geheel.

3. Vogels van struiken, struwelen en heggen

Omdat de meeste aangetroffen vogels tot deze ecologische hoofdgroep behoren volgt hier een meer gedetailleerde opsomming. De specifieke eisen, die de soorten van een vogelgroep aan de biotoop stellen kan uit de tabellen worden afgelezen. Daardoor kan duidelijk worden waarom een bepaalde vogel niet in het onderzoeksgebied is gaan nestelen.

De hoofdgroep "Vogels van struiken, struwelen en heggen" kan in de volgende ecologische vogelgroepen worden opgesplitst:

Grasmusgroep

Terreinkenmerken: struwelen, opslag, zeer jong bos en bosranden met struiken. Deze vogelgroep bestaat uit 12 vogelsoorten (tabel 1). Van deze 12 werden er 8 daadwerkelijk als broedvogel vastgesteld. Namelijk: heggenmus, nachtegaal, spotvogel, braamsluiper, grasmus, tuinfluiter, fitis en kneu.

Eén soort, de bosrietzanger, werd wel waargenomen, maar is niet tot broeden gekomen in het gebied. Interessant is dat op 8 mei 2000 een zingend exemplaar van een orpheusspotvogel in aan de noordkant van het hier beschreven gebied is waargenomen (R. van Beusekom, 2000). Deze soort behoort tot de grasmusgroep, maar komt in ons land niet als broedvogel voor.

Tabel 1. Soorten behorend tot de grasmus groep.

vogelsoort	veeleisendheid	specifieke eisen aan de biotoop	status in gebied
Heggenmus	1	Geen boomlaag, wel bosrand	Broedvogel
Nachtegaal	2	Basisch, vochtig, nat	Broedvogel
Roodborsttapuit	2	Structuurrijke lage vegetatie, uitkijkpost	Niet aangetroffen
Bosrietzanger	2	Vochtig, open struweel	Wel waargenomen, geen broedvogel
Spotvogel	2	Hoge struwelen	Broedvogel
Orpheusspotvogel	2	Hoge struwelen, open bos	Niet waargenomen
Braamsluiper	2	Struwelen	Broedvogel
Grasmus	2	Struwelen	Broedvogel
Tuinfluitier	1	Struwelen, bosrand met struiken	Broedvogel
Fitis	1	Struiken, struwelen, jong bos	Broedvogel
Grauwe Klauwier	3	Grote insecten, ha-gedissen, struweel	Niet waargenomen
Kneu	2	Kruidenrijke vegetatie	Broedvogel

Winterkoning-groep

Terreinkenmerken: jong bos, struiklaag in oudere bossen.

Deze vogelgroep bestaat uit tien vogelsoorten (tabel 2). Van deze tien soorten zijn er acht als broedvogel vastgesteld in dit onderzoeksgebied. Namelijk: fazant, winterkoning, roodborst, merel, zanglijster, zwartkop, matkop en staartmees. Van deze vogelgroep werden de goudvink en zomertortel in het geheel niet waargenomen.

Tabel 2: Soorten behorend tot de winterkoning groep.

Vogelsoort	Veeleisendheid	Specifieke eisen aan de biotoop	Status in het gebied
Fazant	1	Voedselrijke ruigten	Broedvogel
Tortelduif	2	Hoge struiken	Niet waargenomen
Winterkoning	1	Struiken, struwelen	Broedvogel
Roodborst	1	Struiken, struwelen, jong bos	Broedvogel
Merel	1	Hoge, dichte struiken, bos of bebouwing	Broedvogel
Zanglijster	2	Hoge, dichte struiken, huisjesslakken	Broedvogel
Zwartkop	1	Struiken, jong bos	Broedvogel
Staartmees	1	Struiken	Broedvogel
Matkop	1	Vochtige hoge struwelen, loofhout-struiklaag	Broedvogel
Goudvink	2	Hoge struiken	Niet waargenomen

4. Vogels van boomgroepen, open bos en bosranden, opgaande lijnvormige begroeiingen

Tot deze biotoop behoort de puttergroep. Uit deze vogelgroep kwam alleen de putter tot broeden en ondernam de ekster een poging. Zwarte Kraai en groenling, tevens uit deze groep werden te weinig waargenomen om de status van broedvogel te verwerven.

5. Vogels van opgaand gesloten bos

Ondanks het feit, dat het bos in het onderzoeksgebied zeker niet de kwalificatie "opgaand, gesloten bos" verdient kwamen er toch een flink aantal vogelsoorten, die tot deze biotoop gerekend worden, hier wel tot broeden.

Van de vinkgroep waren dit de vink, de houtduif en de koolmees. Voor de rest bestaat de groep uit de Vlaamse gaai (die slechts eenmaal werd gezien) en de Ransuil (niet waargenomen).

De andere vogelgroep is de Appelvinkgroep. Van deze groep vestigde zich alleen de Tjiftjaf.

Een verklaring voor het feit, dat hier vogels van opgaand gesloten bos vestigen is ten eerste dat ze niet de veeleisendste van de ecologische vogelgroepen

vormen. Verder hebben ze gemeen, dat ze open plekken nodig hebben om te foerageren. En tenslotte kan de dubbele rij opgaande abelen langs het pad naar de reddingsbrigade samen met het talud van de A27 voordoende beslotenheid bieden aan deze vogels.

6. Vogels van pioniervegetatie, ruigte en akkers ("weidevogels")

In het drassige middengebied vestigde zich Kievit en Tureluur. Beide soorten voelden zich thuis in het open gebied, dat ontstond nadat de kruipwilg en ruigtekruiden weggemaaid werden.

Verder horen de witte kwikstaart en de fazant in deze biotoop. De witte kwikstaarten kwamen waarschijnlijk allemaal hoog op het talud van de A27 nabij de vangrail tot broeden. De fazant broedde in het droge deel in het zuiden van het gebied tussen de hoge grassen en kruiden.

7.5 Niet-broedvogels

Het gebied ten westen van de Stichtse brug is interessant door de er foeragerende en rustende trekvogels. Voor vogels die noord-zuid of zuid-noord trekken is het hier beschreven gebied als het ware een landtong die de oversteek van het Gooimeer/Eemmeer korter en gemakkelijker maakt. Het onderzochte gebied ten westen van de Stichtse brug heeft een wat ander karakter dan het gebied ten oosten van de Stichtse brug, en trekt daarom ook andere vogels aan. Het doel van het hier beschreven onderzoek was niet om de waarde van het gebied voor trekvogels vast te stellen. Toch zijn een aantal interessante waarnemingen van trekvogels gedaan.

Van de niet-broedvogels zijn de volgende soorten trekvogels:

- Oeverloper
- Groenpootruiter
- Sijs
- Roodgesterde blauwborst
- Tapuit
- Rode Wouw
- Orpheusspotvogel

8. Conclusies

Het deels moerassige gebied ten westen van de Stichtse brug en ten noorden van het Blaricumse surfstrand is een ecologisch interessant gebied. In 1998 zijn hier broedvogelterritoria aangetroffen van o.a. nachtegaal, blauwborst en tureluur. Nachtegaal en blauwborst zijn voor het Gooi bijzondere en zeldzame soorten. De tureluur staat op de Rode lijst. In 1998 zijn een aantal interessante doortrekkers waargenomen, te weten rode wouw, oeverloper, roodgesterde blauwborst, tapuit, bosrietzanger en de orpheusspotvogel.

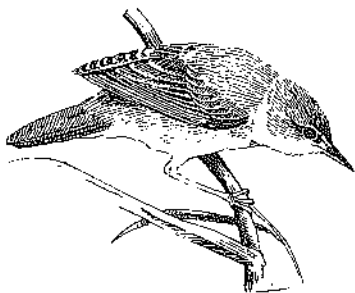
Bovendien is het gebied waardevol vanwege de plantengroei. De rietorchis en moeraswespenorchis zijn in grote getale aangetroffen, en zijn bijzondere soorten. Bovendien zijn de volgende interessante soorten aangetroffen: gevlekte rietorchis,

brede wespenorchis, grote keverorchis, gewoon, fraai en strand duizendguldenkruid, heelblaadje en blauw glidkruid.

9. Aanbevelingen

Vanwege de bijzondere waarde van het terrein en de kwetsbaarheid, bevelen wij beheers- en herinrichtingsmaatregelen aan die toegang en doorgang naar de centrale delen van het terrein ontmoedigen. Beschadigingen van waardevolle natuurelementen zoals de in dit rapport beschreven nestbeschadiging door een motor, zouden hierdoor voorkomen kunnen en moeten worden. Een voorstel voor herinrichting van het gebied, waarbij doorgang tot de centrale delen bemoeilijkt wordt is aangegeven in bijlage 4. Concreet komen wij tot de volgende aanbevelingen:

- ◆ De doorgang tussen de twee beboste gedeelten van het gebied moet gedicht worden. Niet met een slagboom, maar door de doorgang te beplanten met bomen.
- ◆ Het looppad naar de vogelhut aan het Eemmeer, gemarkeerd met paaltjes met een witte kop moet "sturender" worden. Dit houdt in dat de gebruiker van dit pad niet uitgenodigd wordt het pad te verlaten in de richting het middenterrein. De riet/ruigte pollen moeten uitgebreid worden. Om het zicht op het drassige middenterrein te behouden moeten er poeltjes gegraven worden, waarover heen men een vrij uitzicht heeft op het centrale deel, maar die de toegang belemmeren. (zie bijlage 4).
- ◆ Tenslotte kan er meer informatie over het gebied en zijn bijzondere dieren en planten gegeven worden in de vorm van een informatieruif.

10. Geraadpleegde literatuur.

Dieperink, P., 1985. Korhaan 17(4), 89-91 en Korhaan 18(4), 93-94

Dijk, A.J. van, 1996. Broedvogels inventariseren in proefvlakken Handleiding Broedvogelmonitoring Project, SOVON, Beek-Ubbergen.

Egerman, C., 1985. Staatsbosbeheer telformulieren d.d. 03-06-1985 en 21-06-1985

Glutz van Blotzheim, U.N., & K. Bauer, 1985. Handbuch der Vögel Mitteleuropas. Band 10 II Passeriformes. (I Teil) Motacillidae - Prunellidae. Aula Verlag Wiesbaden

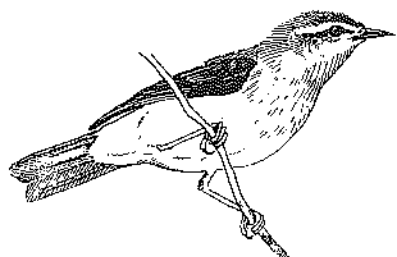
Hustings, M.H.F., R.G.M. Kwak, P.F.M. Opdam & M.J.S.M. Reynen (eindredactie) 1985. Natuurbeheer in Nederland. Deel 3. Vogelinventarisatie. Pudoc, Wageningen Nederlandse Vereniging tot Vogelbescherming, Zeist.

Jonsson, L., 1995. Vogels van Europa. Tirion, Baarn.

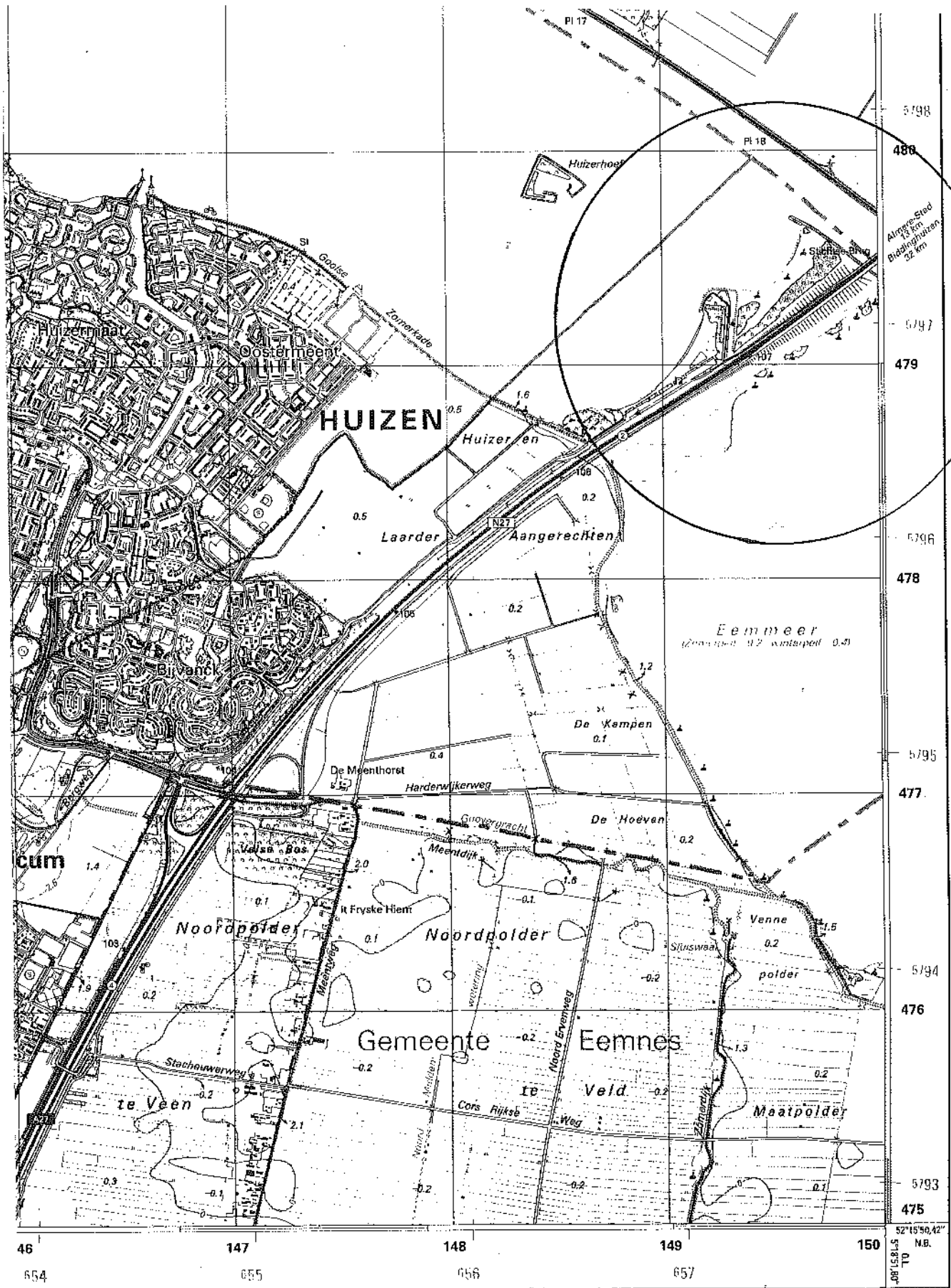
Sierdsema, H., 1995. Broedvogels en beheer. Het gebruik van broedvogelgegevens in het beheer van bos- en natuurterreinen. SBB-rapport 195-1, SOVON-onderzoeksrapport 1995/04. SBB/SOVON, Driebergen/Beek-Ubbergen

Teixeira. R.M 1979 Atlas van de Nederlandse Broedvogels. Vereniging tot bescherming van Natuurmonumenten in Nederland, "s Graveland, 1963.

Jonkers, D.A. 1992 Broedvogels van het Staatsbosbeheerobject Gooikust 1991 en 1997. Vogelwerkgroep het Gooi en Omstreken, Hilversum. Uitgaven 76 en 107.

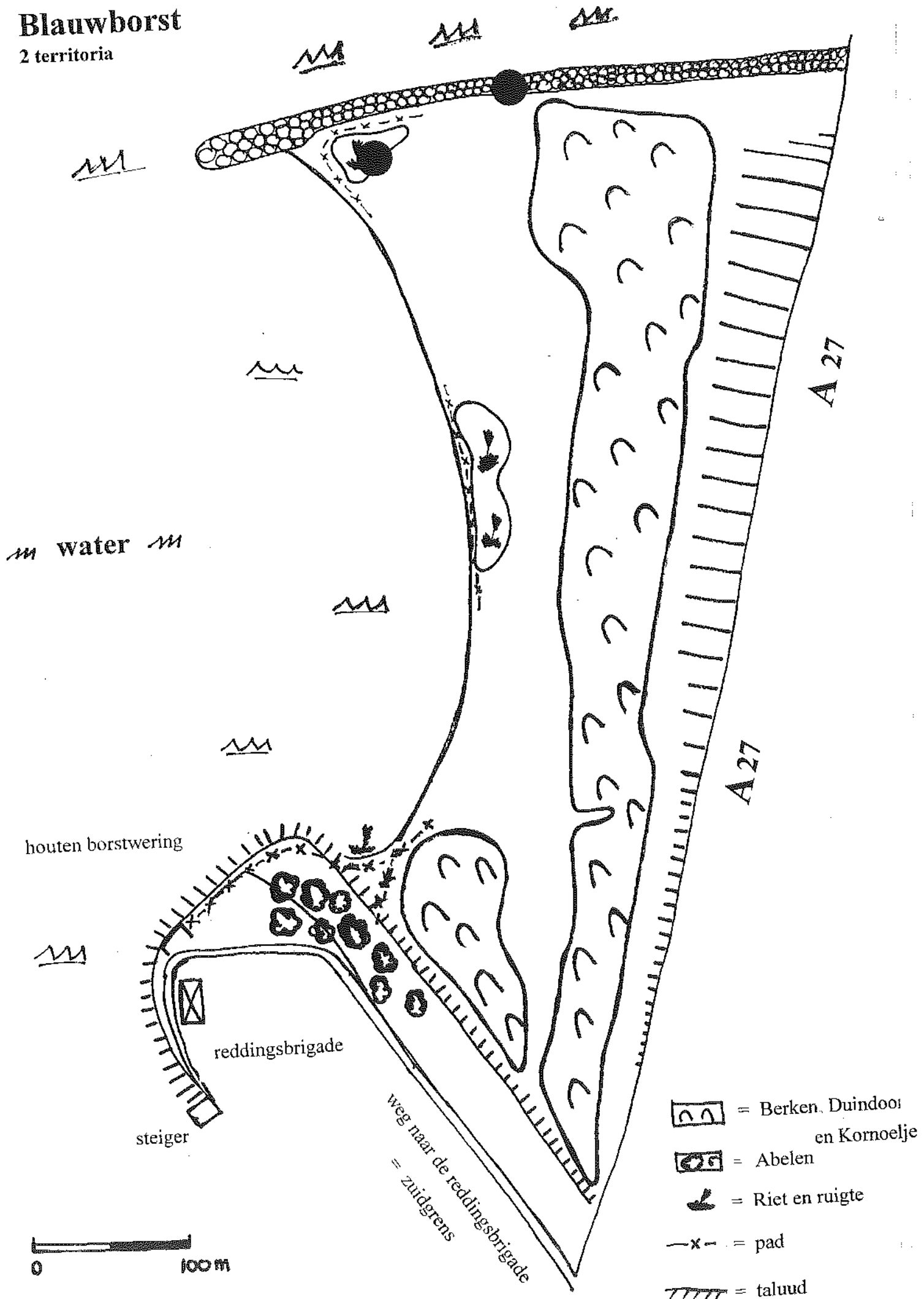
Bijlage 1: Ligging van het geïnventariseerde gebied

Bijlage 2: Territoriakaarten

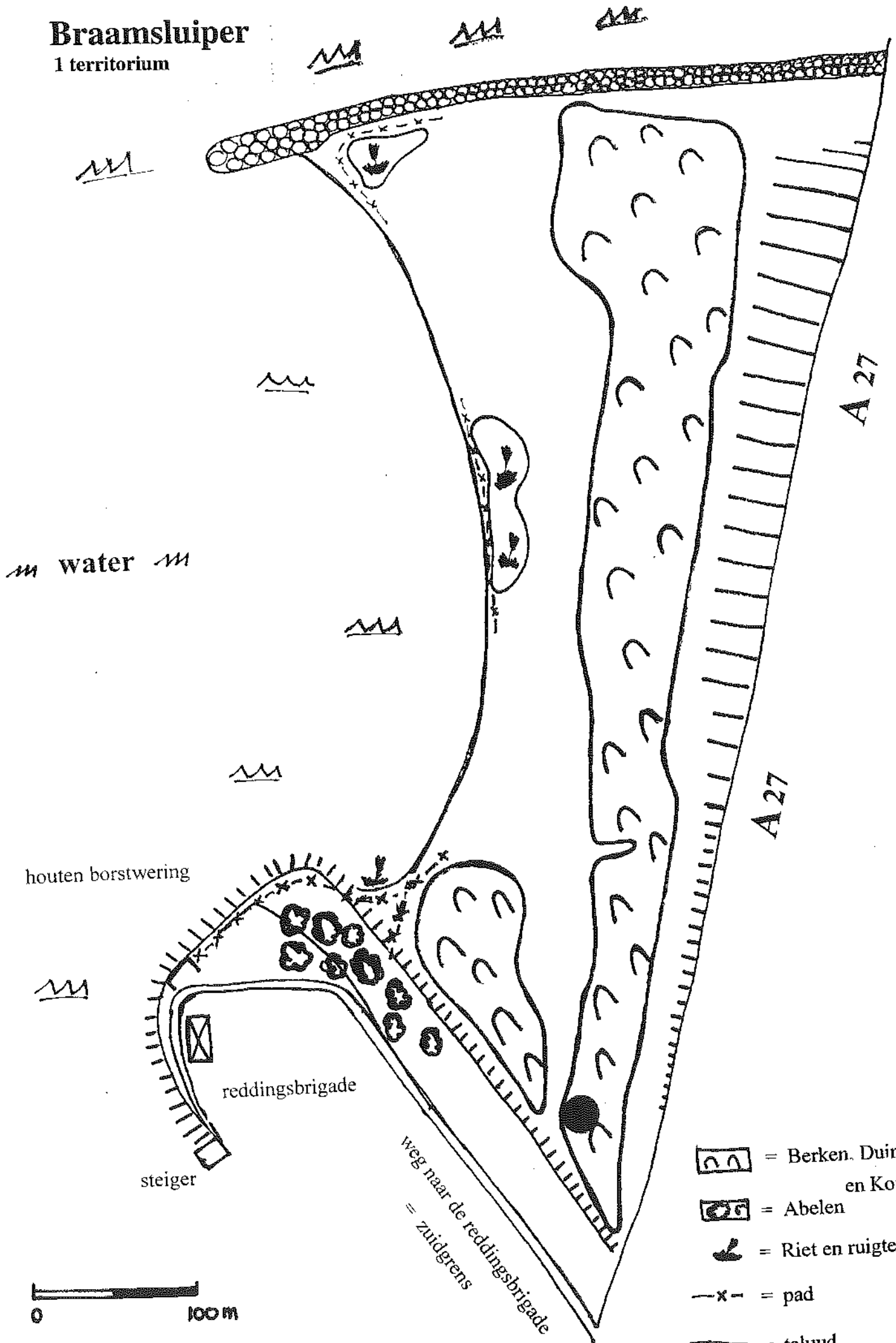
Blauwborst

2 territoria

Braamsluiper

1 territorium

water

houten borstwering

reddingsbrigade

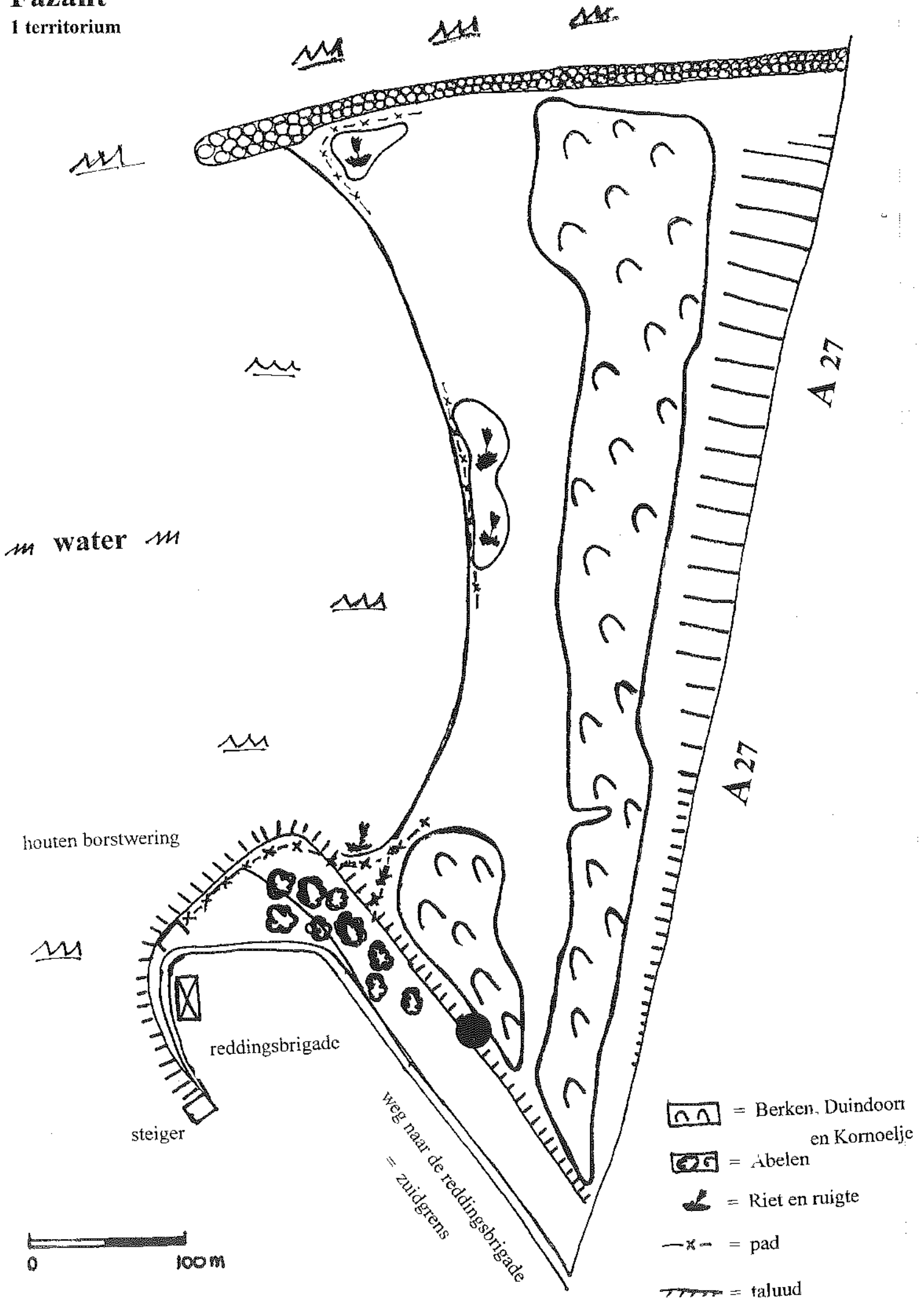
steiger

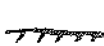
weg naar de reddingsbrigade
= zuidgrens

- = Berken, Duindoorn en Kornoelje
- = Abelen
- = Riet en ruigte
- = pad
- = taluud

0 100 m

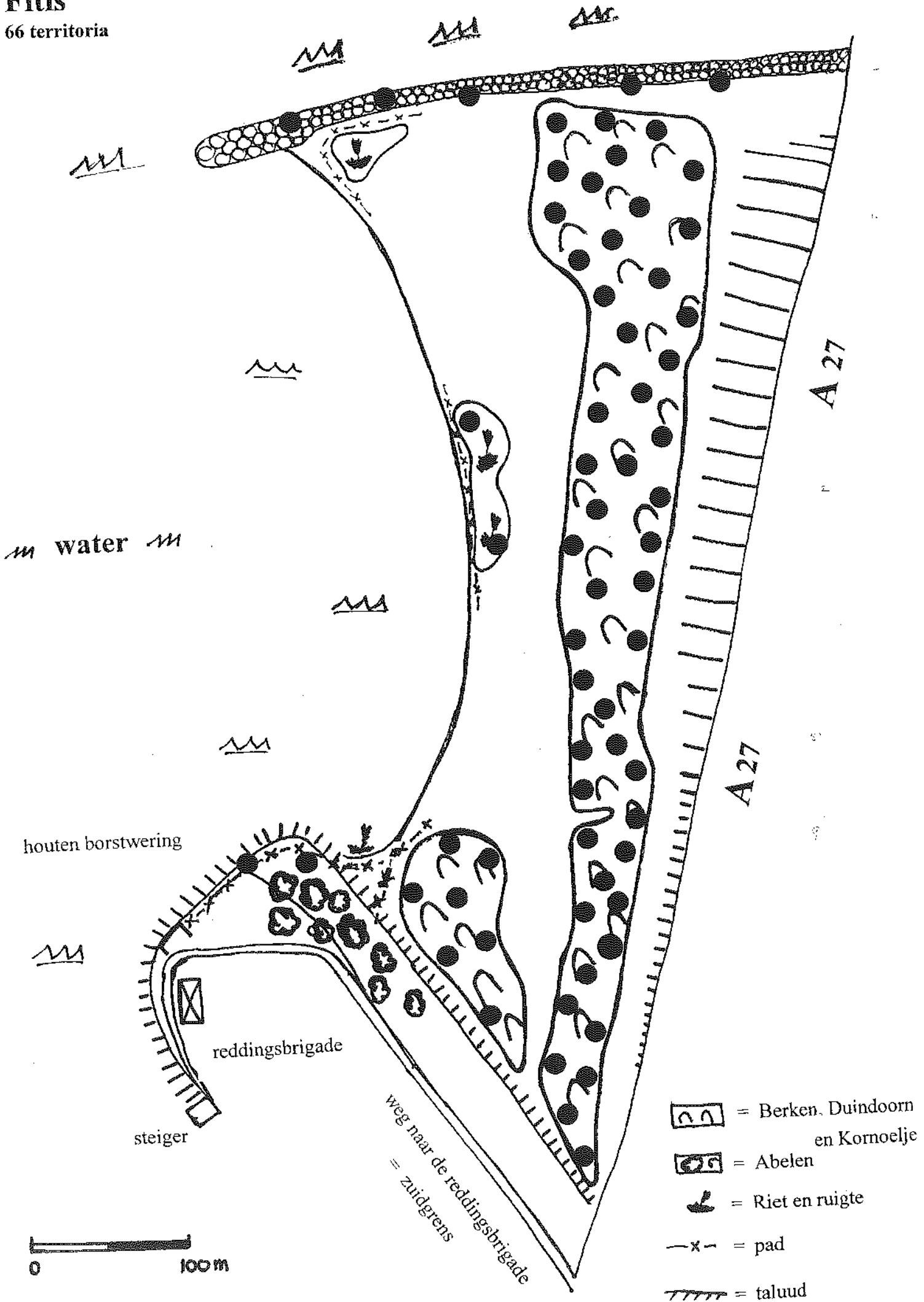
Fazant
I territorium

- = Berken, Duindoort en Kornoelje
- = Abelen
- = Riet en ruigte
- = pad
- = talud

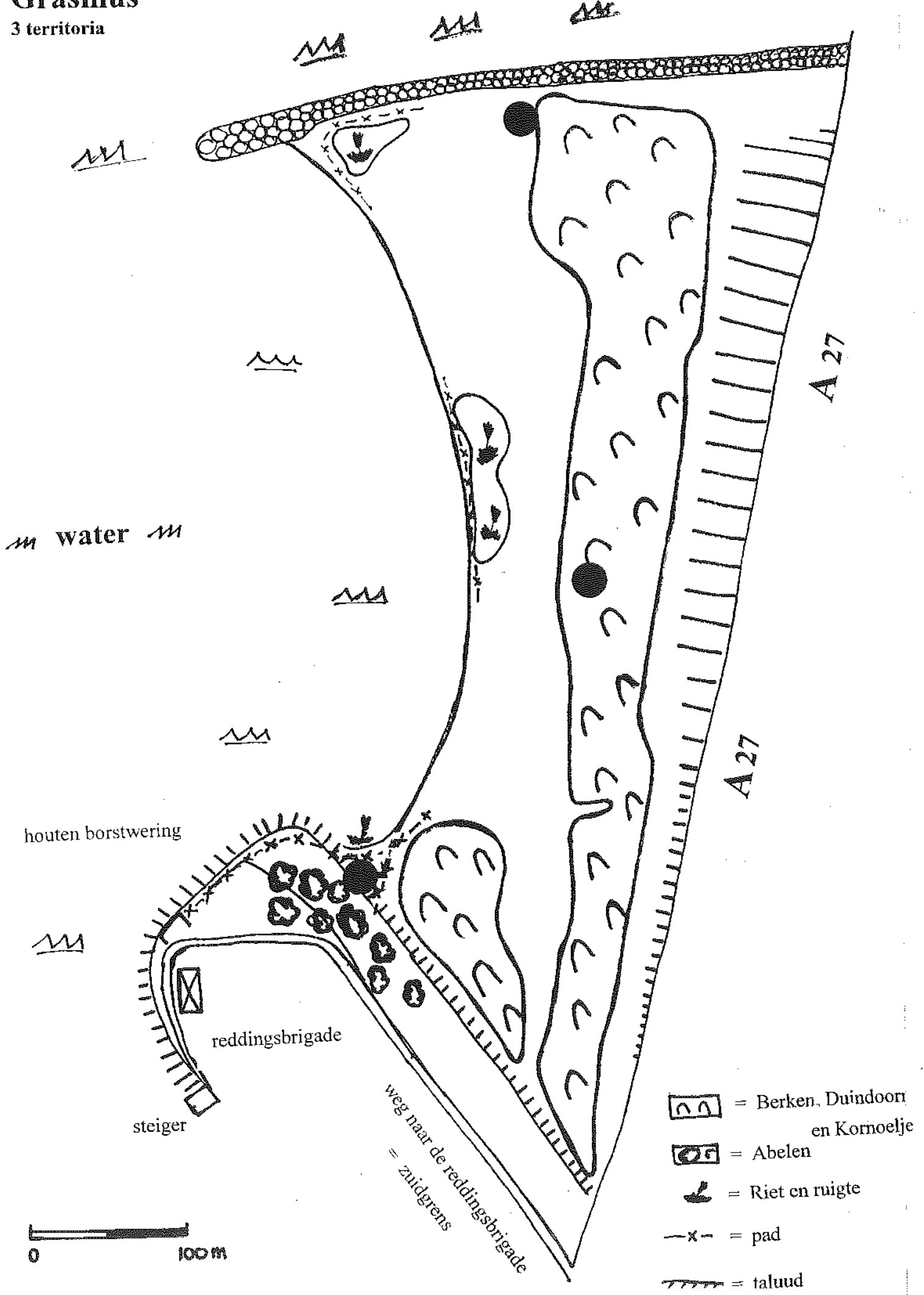
Fitis

66 territoria

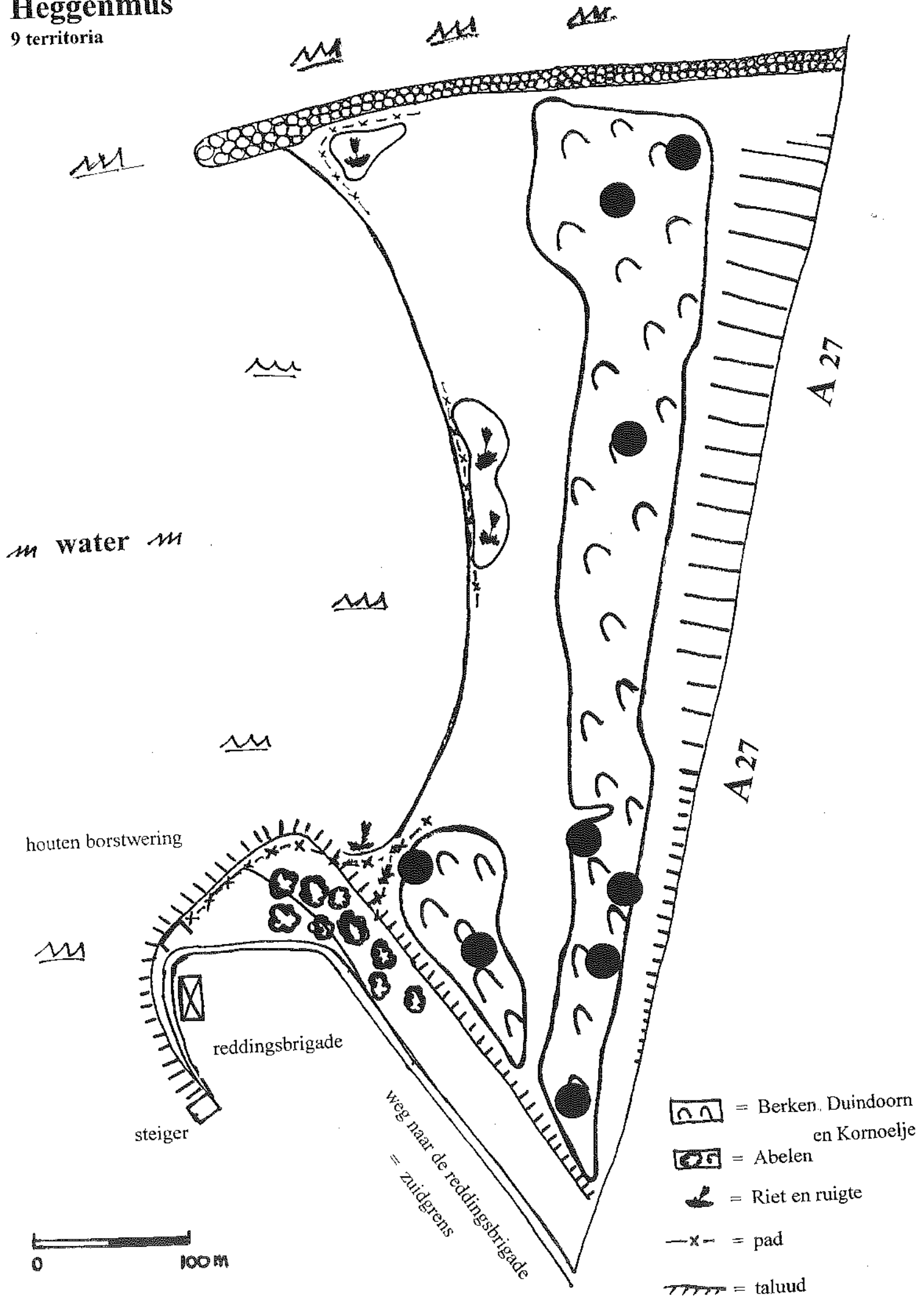
Grasmus

3 territoria

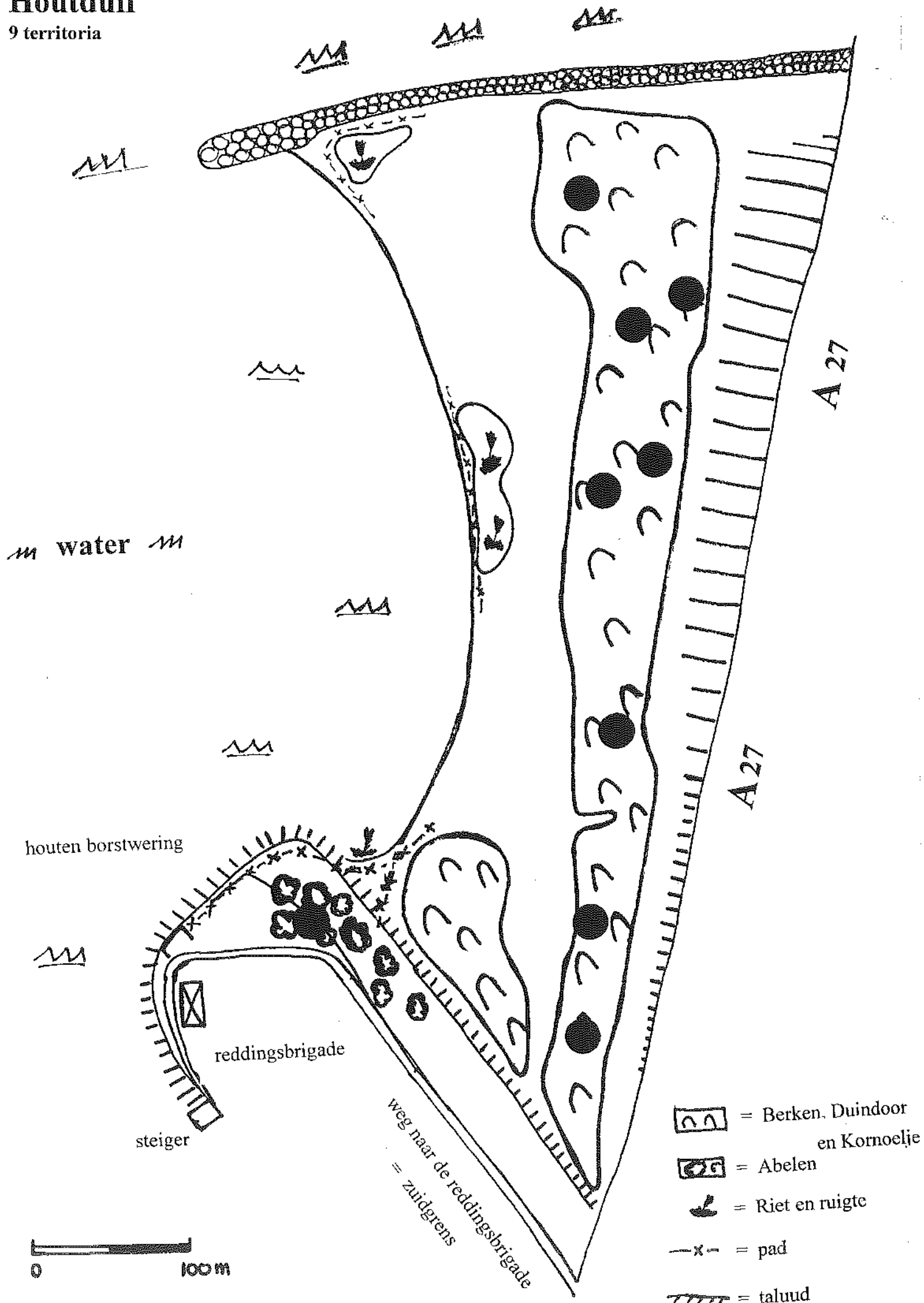
Heggenmus

9 territoria

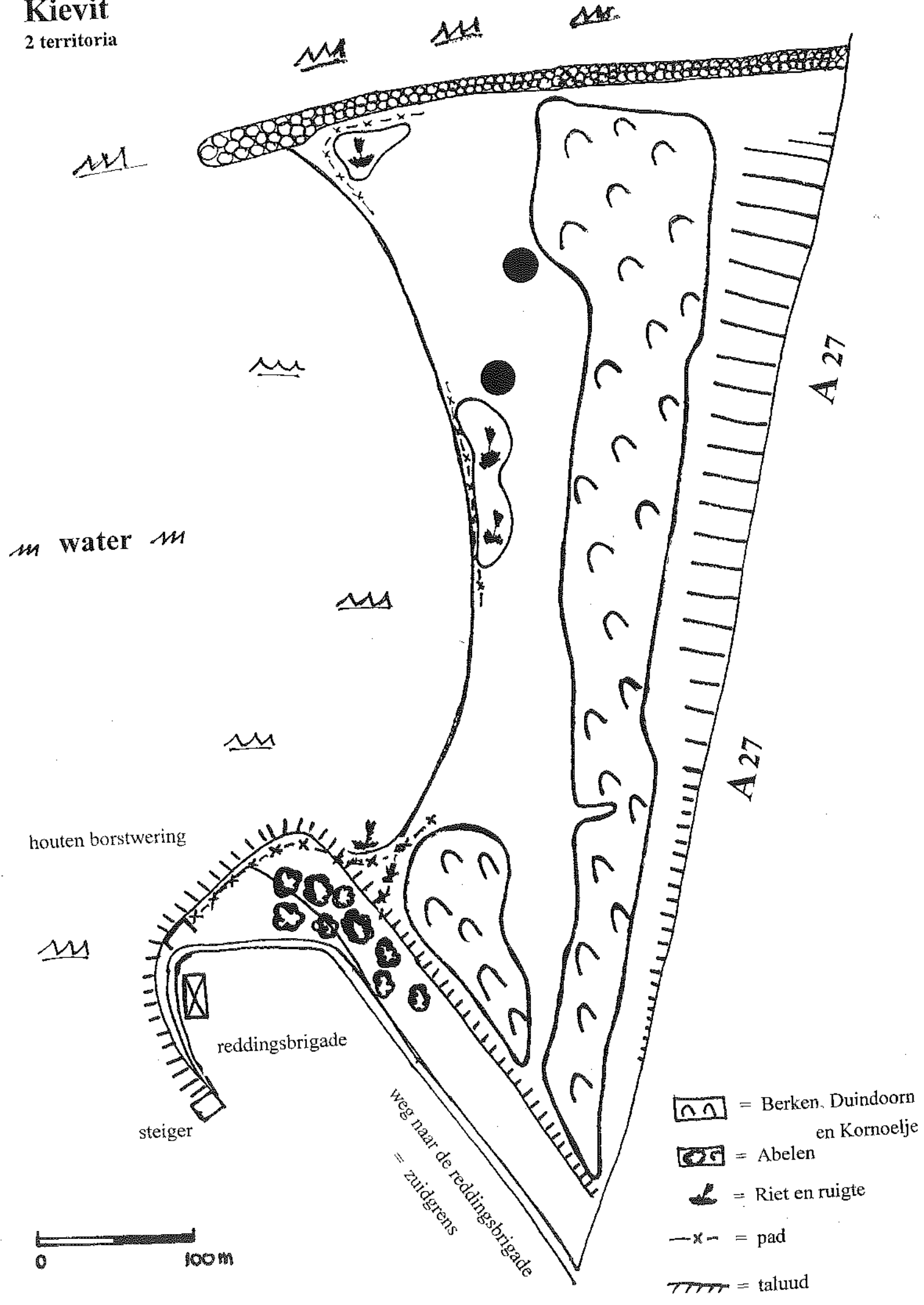
Houtduif

9 territoria

Kievit

2 territoria

water

houten borstwering

reddingsbrigade

steiger

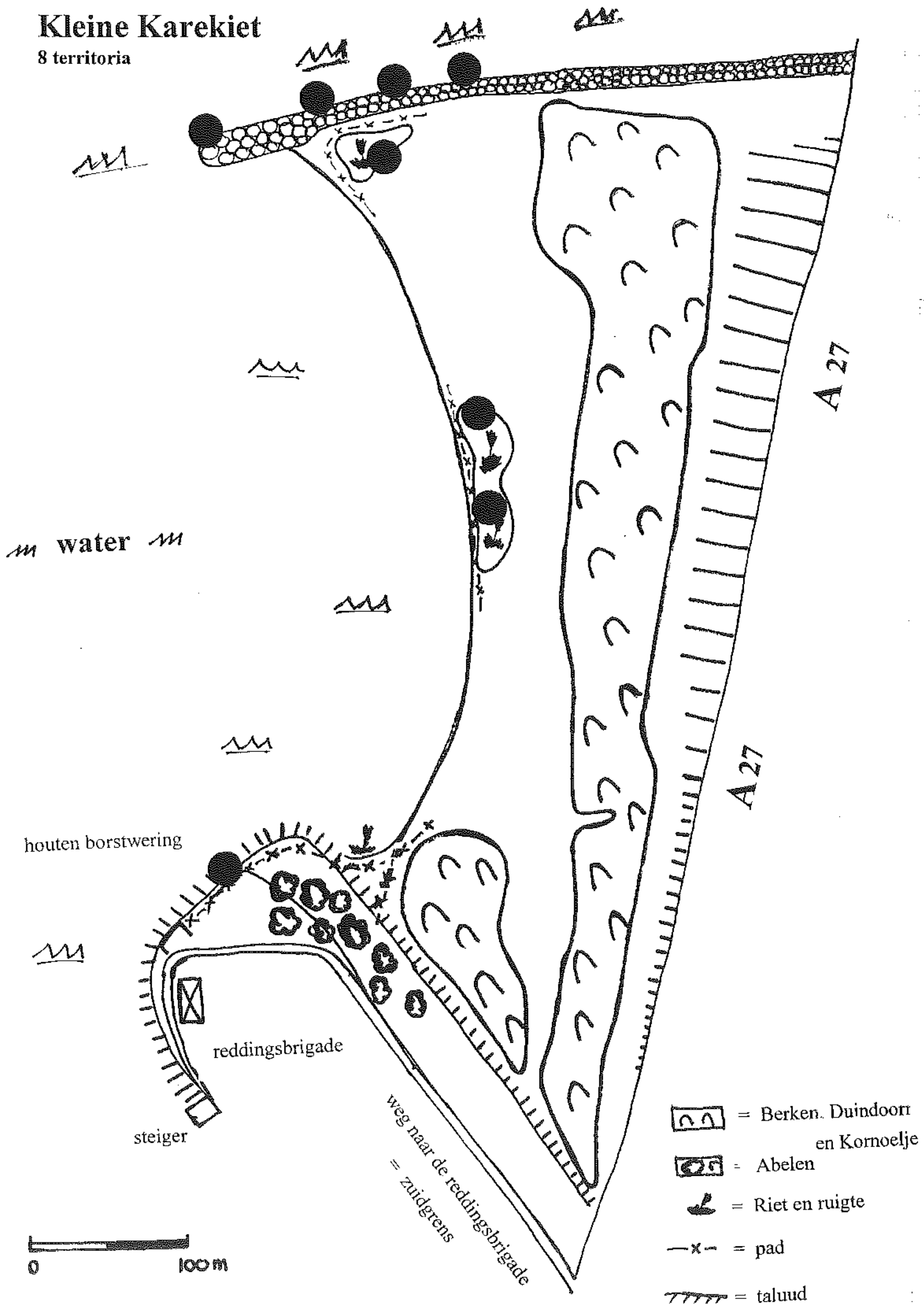
wag naar de reddingsbrigade
= zuidgrens

- [C] = Berken, Duindoorn en Kornoelje
- [O] = Abelen
- ↓ = Riet en ruigte
- x- = pad
- ||||| = taluud

0 100 m

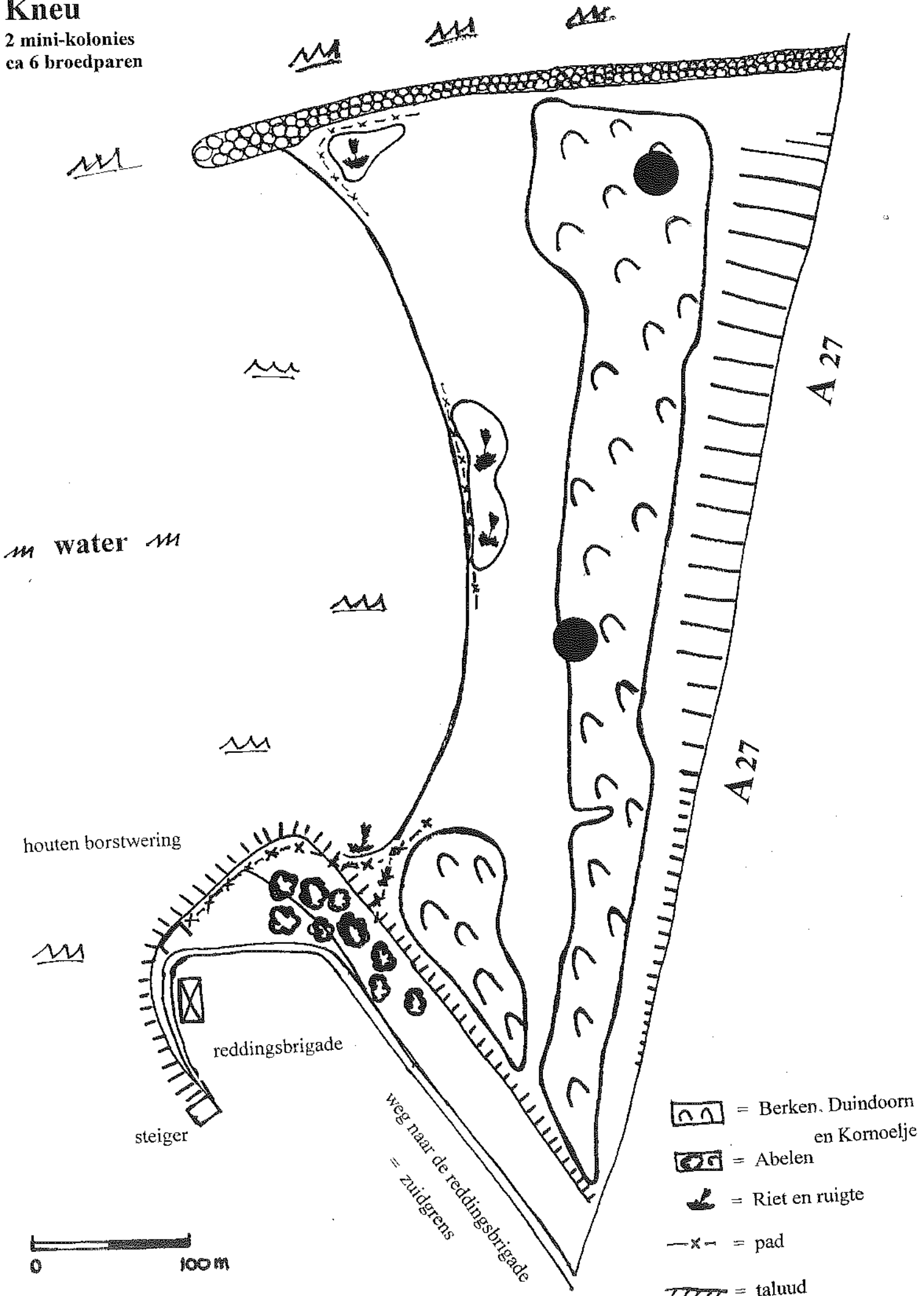
Kleine Karekiet

8 territoria

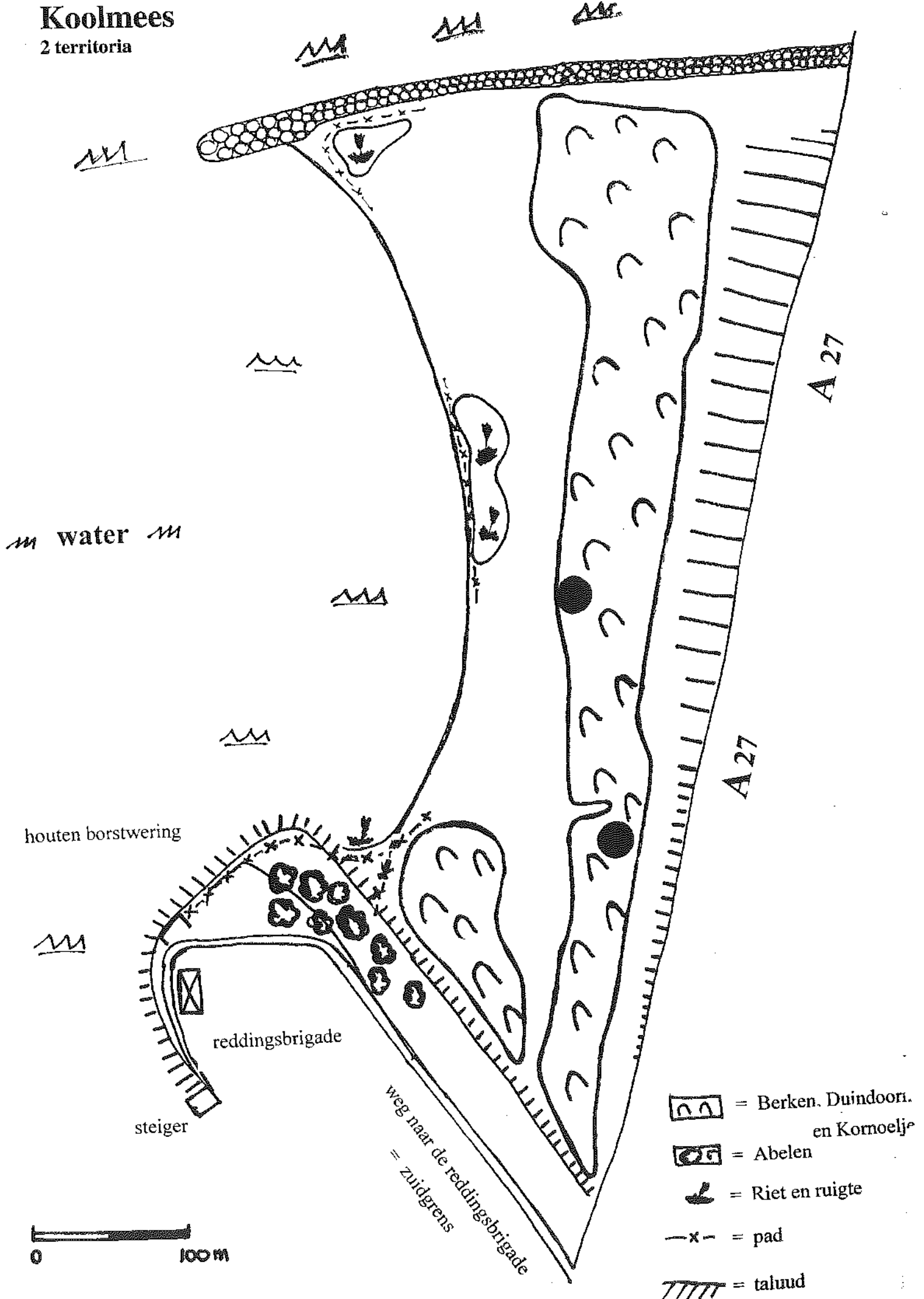
Kneu

2 mini-kolonies
ca 6 broedparen

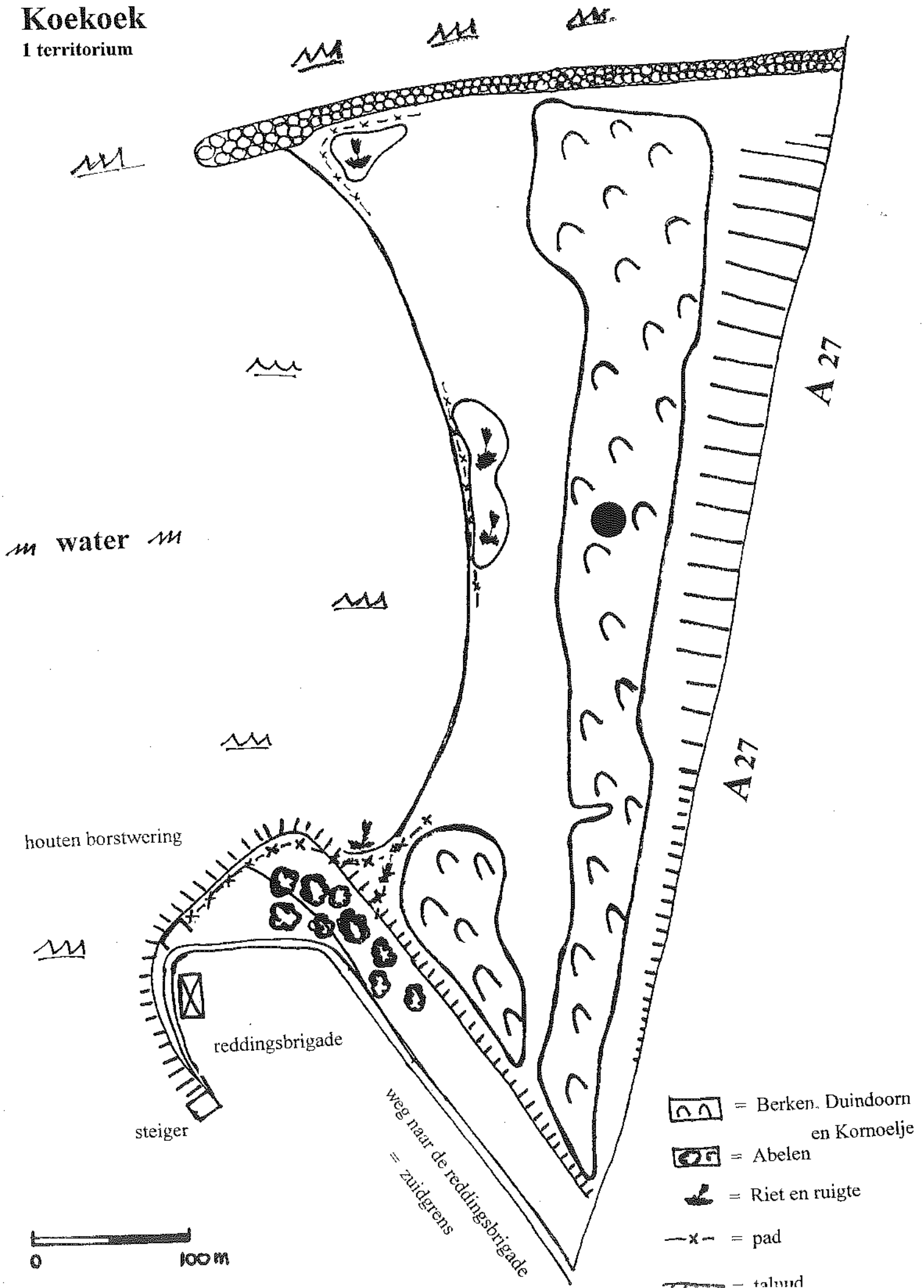
Koolmees

2 territoria

Koekoek

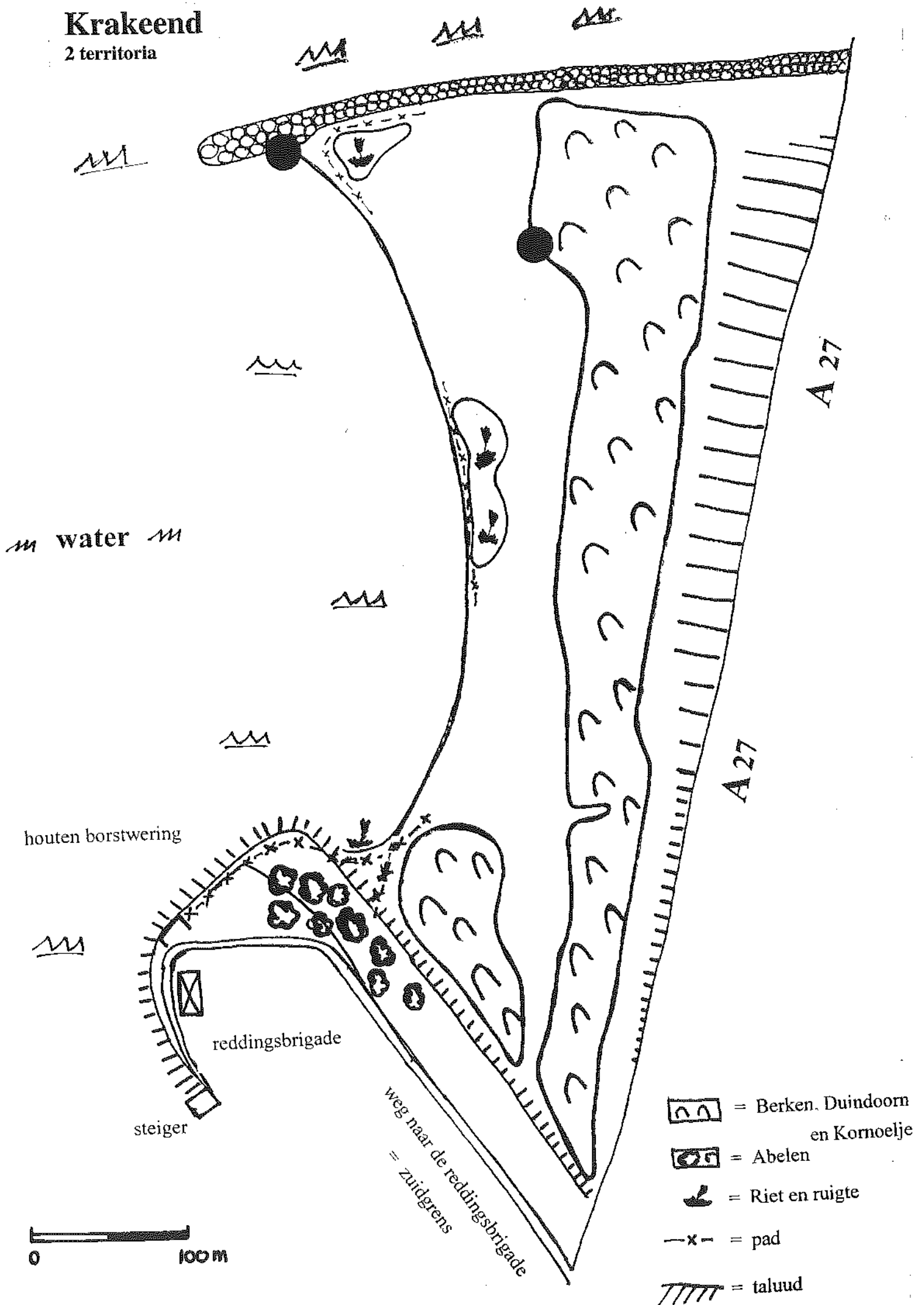
1 territorium

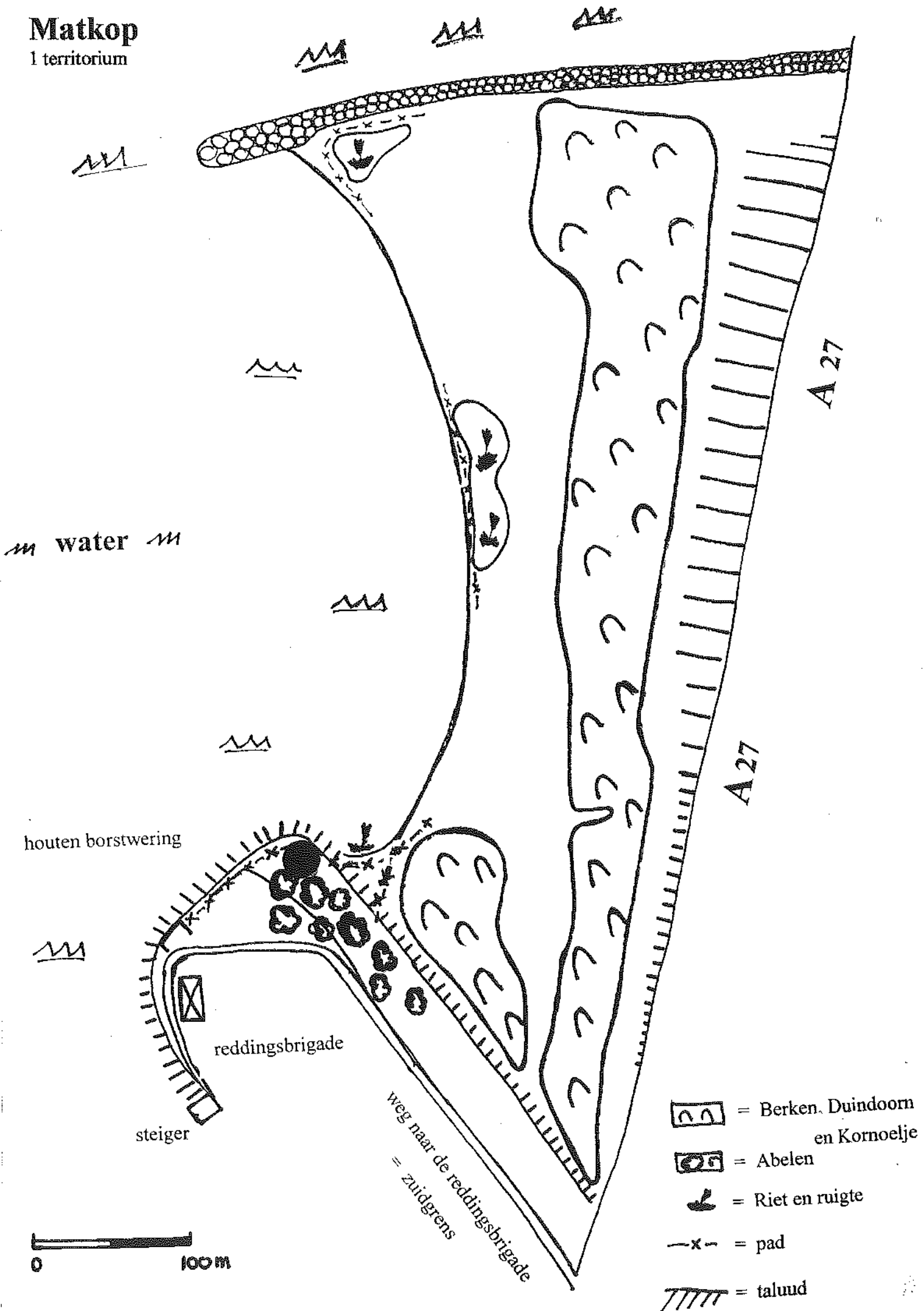
- = Berken, Duindoorn en Kornoelje
- = Abelen
- = Riet en ruigte
- = pad
- = taand

Krakeend

2 territoria

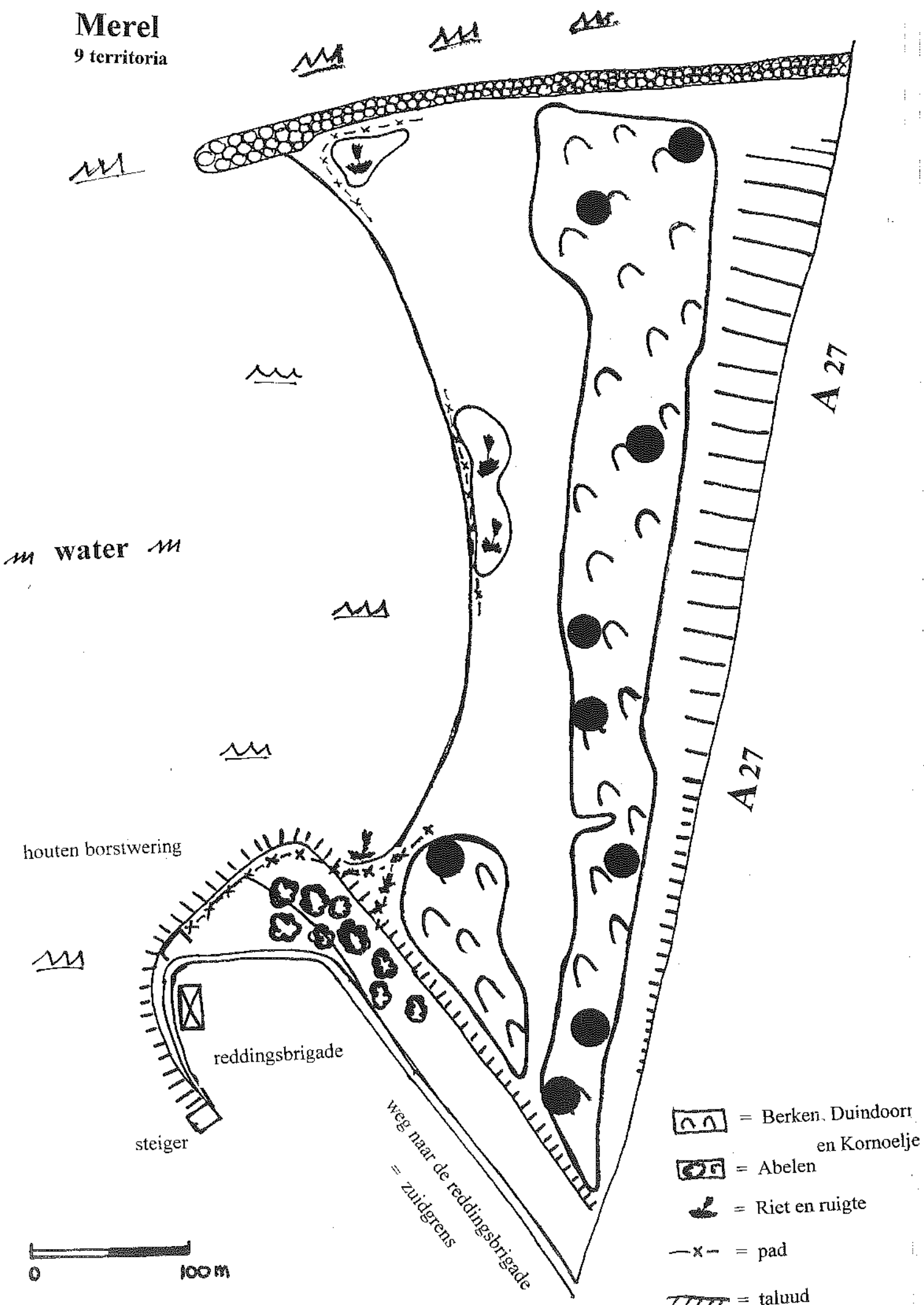

Matkop
1 territorium

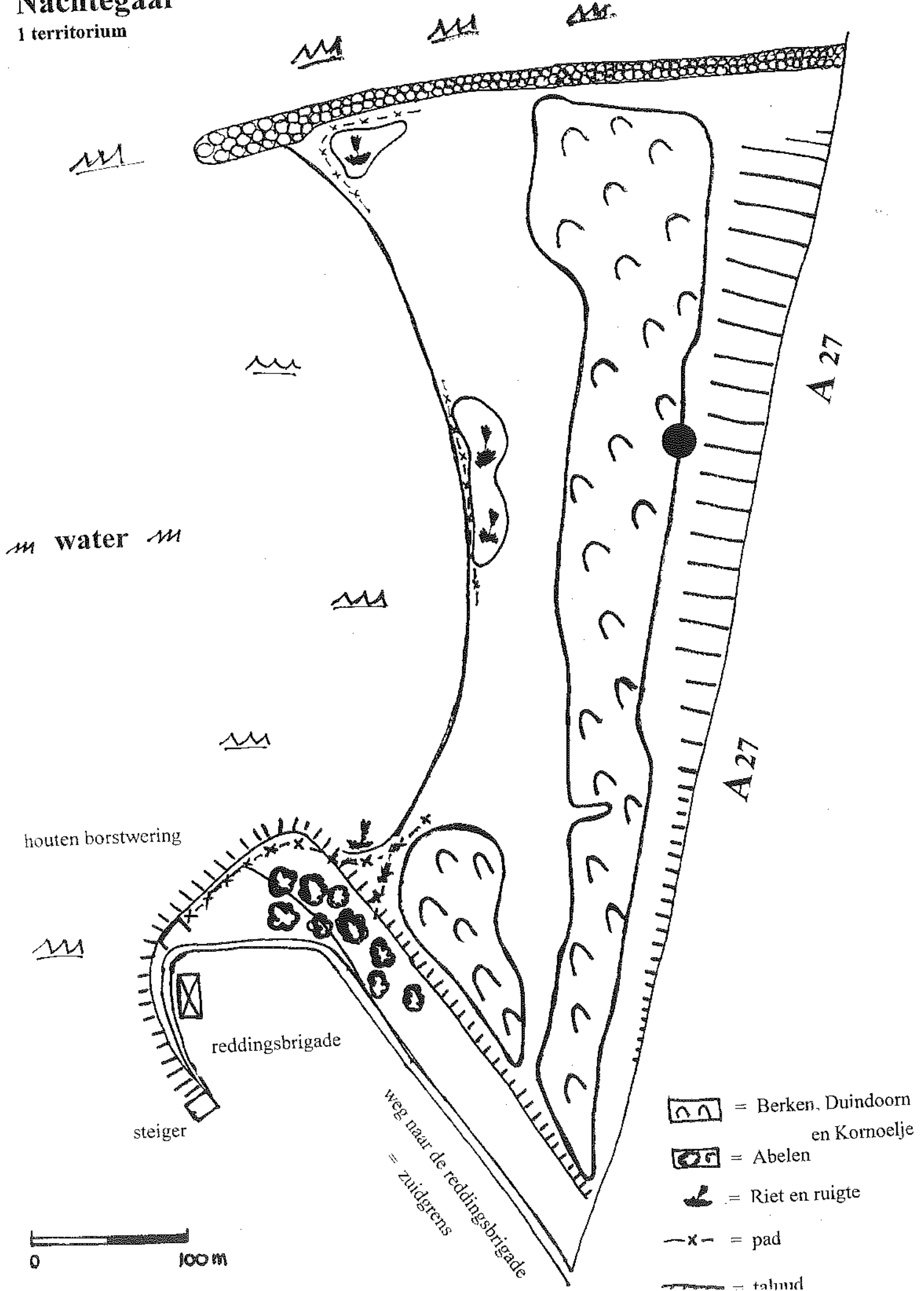
- = Berken, Duindoorn en Kornoelje
- = Abelen
- = Riet en ruigte
- = pad
- = taluud

Merel
9 territoria

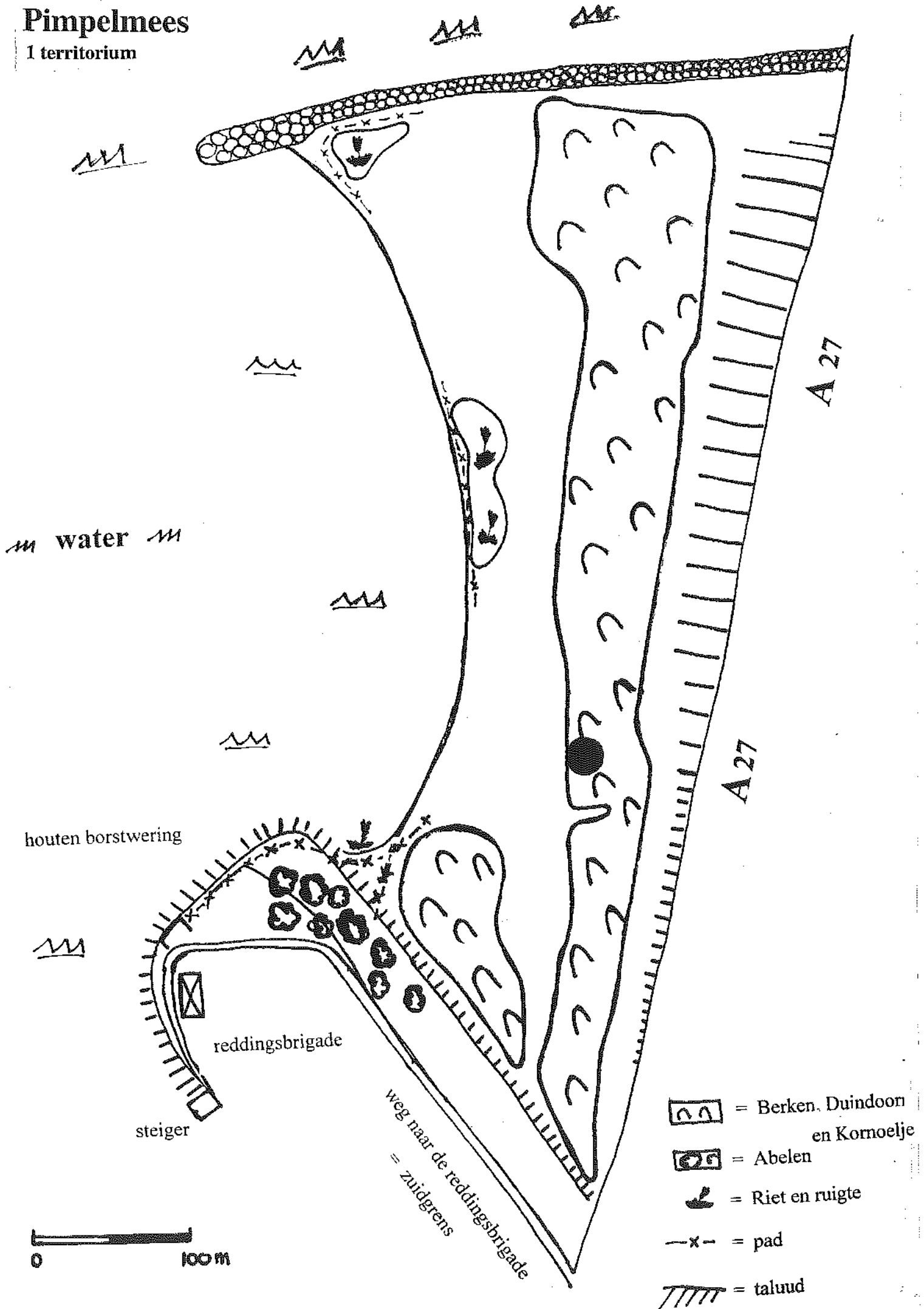
Nachtegaal

1 territorium

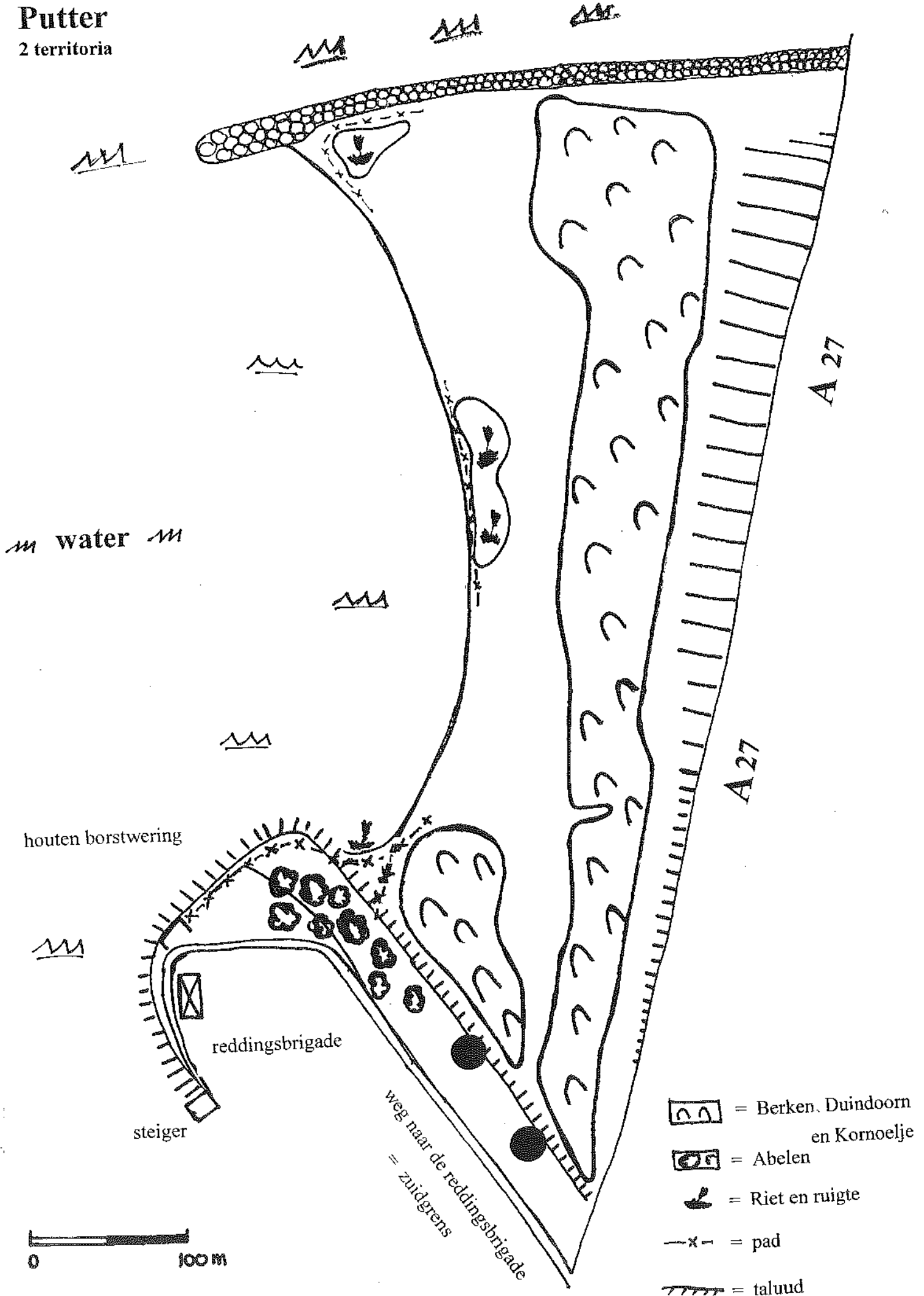

Pimpelmees

1 territorium

Putter
2 territoria

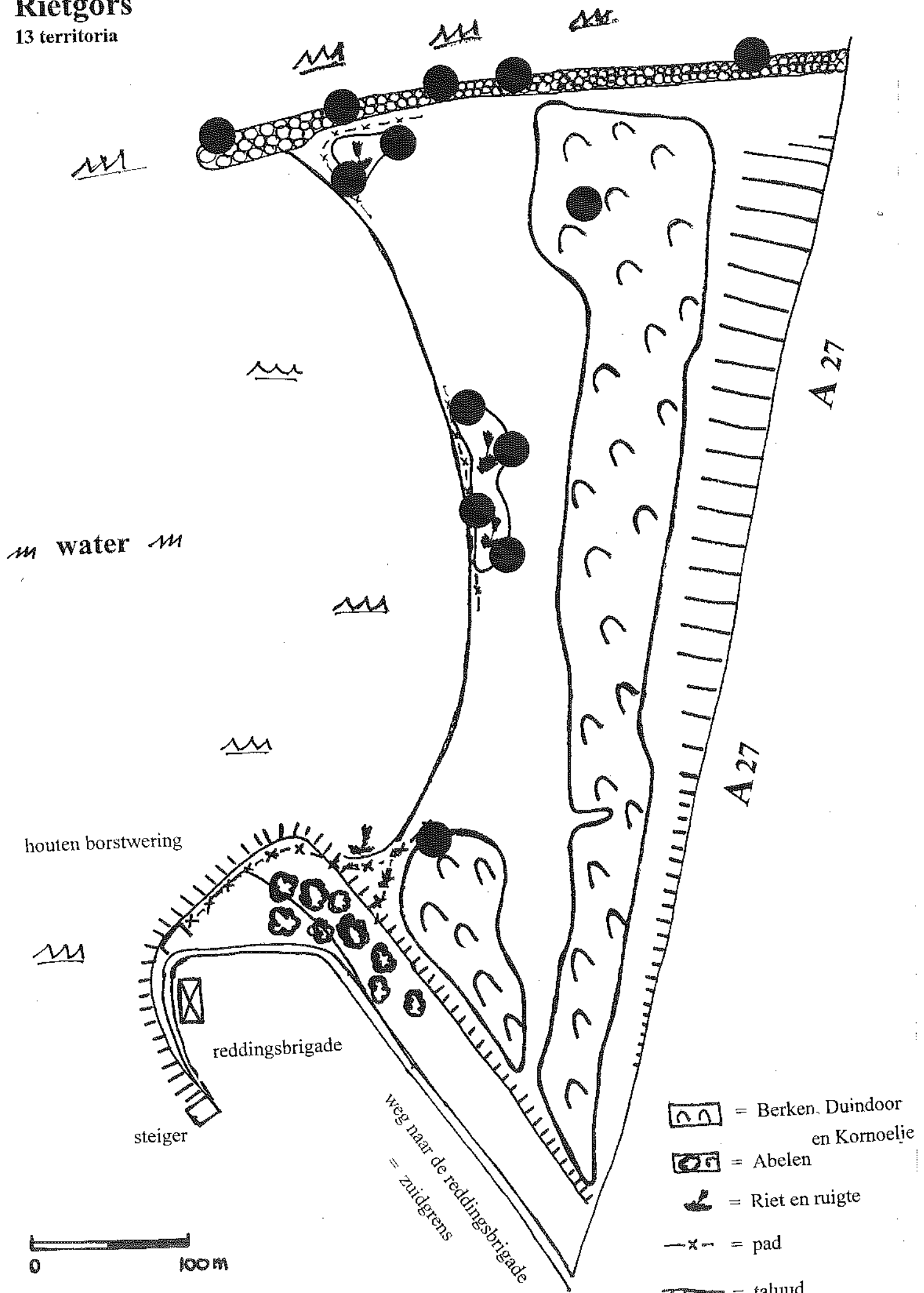

- = Berken, Duindoorn en Kornoelje
- = Abelen
- = Riet en ruigte
- = pad
- = taluud

0 100 m

Rietgors

13 territoria

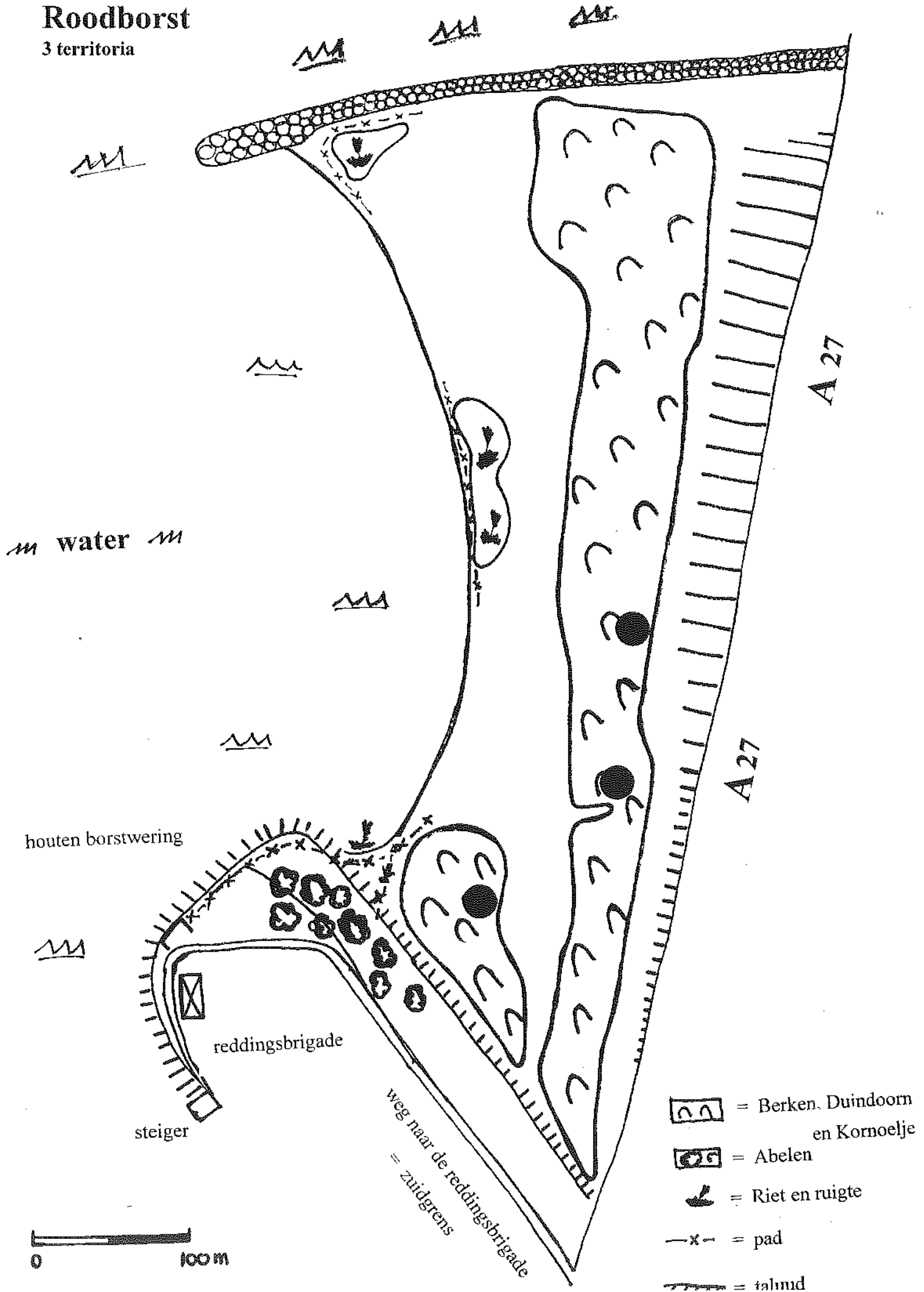

0 100 m

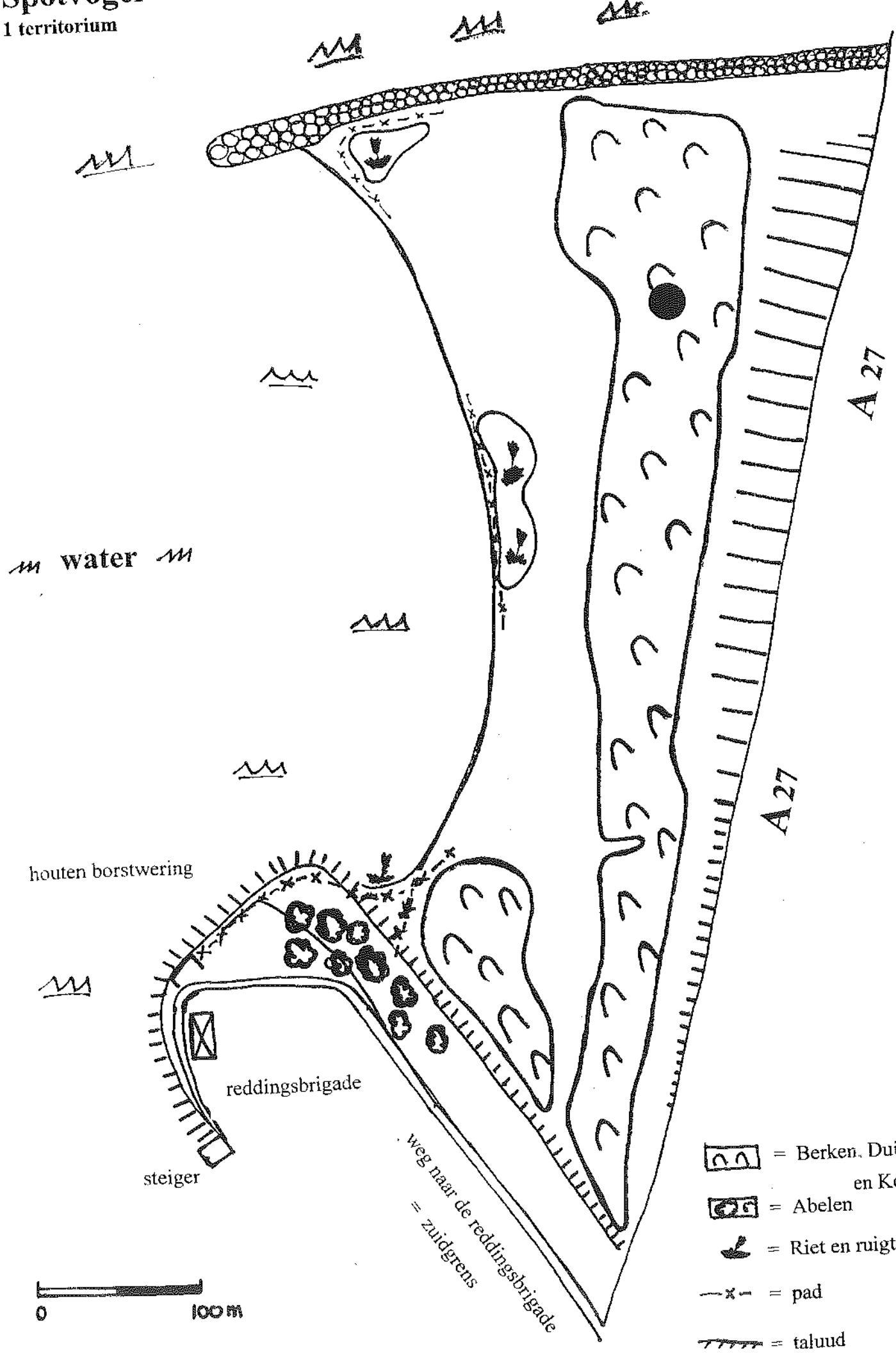
- = Berken, Duindoorn en Kornoelje
- = Abelen
- = Riet en ruigte
- = pad
- = fahud

Roodborst

3 territoria

Spotvogel
1 territorium

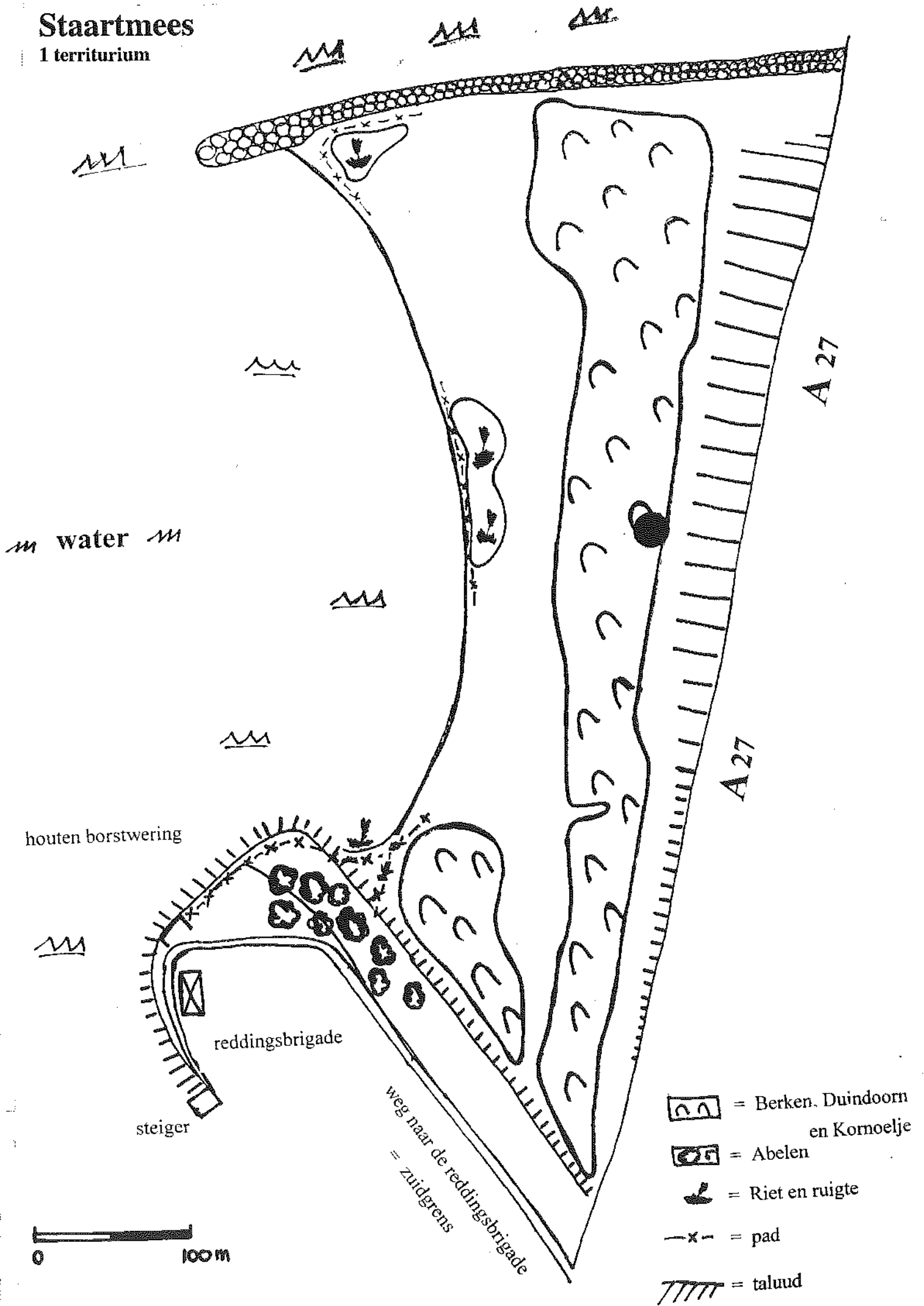

- oo = Berken. Duindoorn en Kornoelje
- oo. = Abelen
- = Riet en ruigte
- x- = pad
- = talud

0 100m

Staartmees

1 territorium

- = Berken, Duindoorn en Kornelje
- = Abelen
- = Riet en ruigte
- = pad
- = talud

Tjiftjaf
15 territoria

water

houten borstwering

reddingsbrigade

steiger

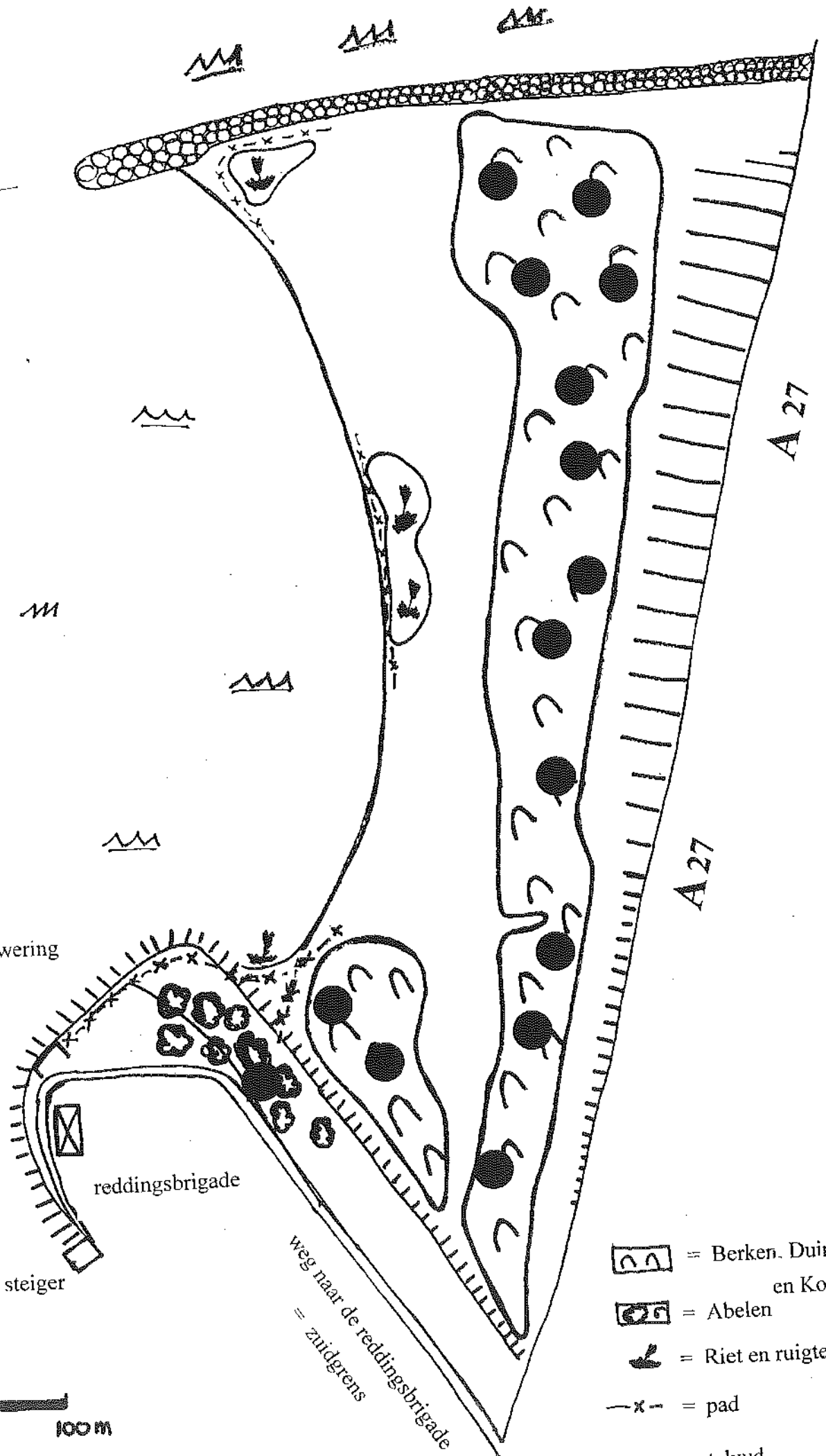
weg naar de reddingsbrigade
= zuiderens

A 27

A 27

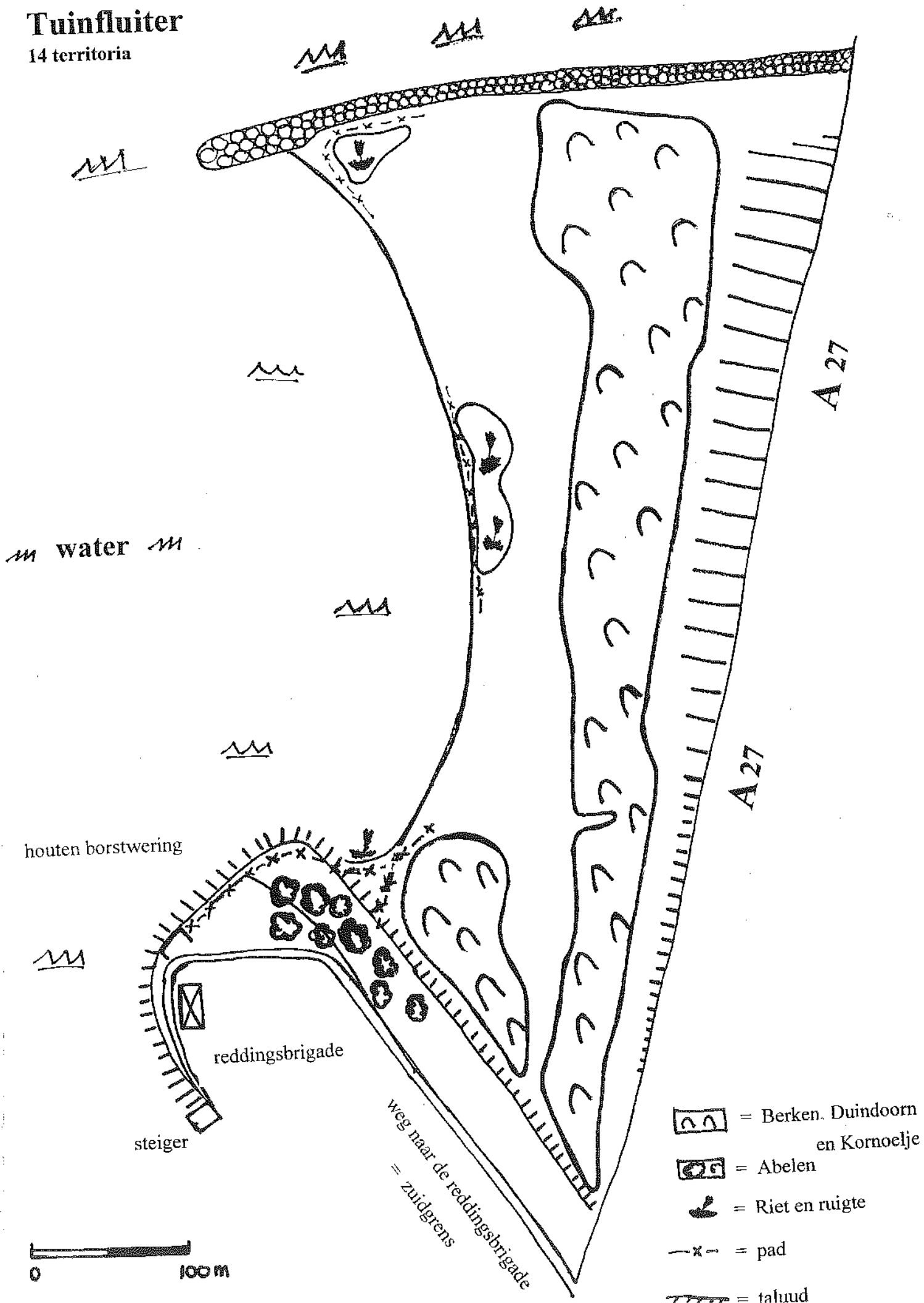
0 100 m

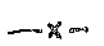

- = Berken, Duindoorn, en Kornelje
- = Abelen
- = Riet en ruigte
- = pad
- = talud

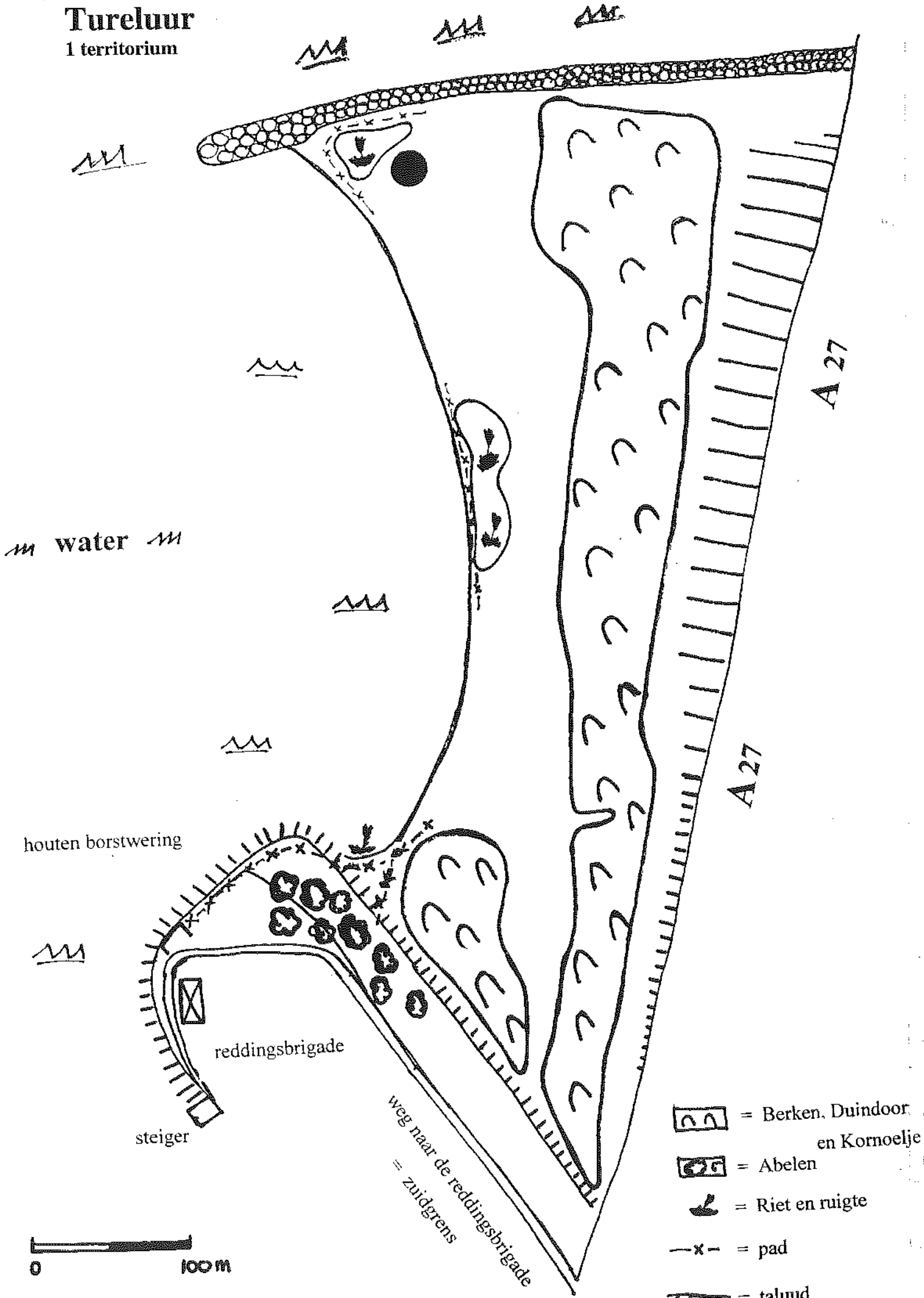
Tuinfluitter

14 territoria

- = Berken, Duindoorn en Kornoelje
- = Abelen
- = Riet en ruigte
- = pad
- = talud

Tureluur
1 territorium

water

houten borstwering

reddingsbrigade

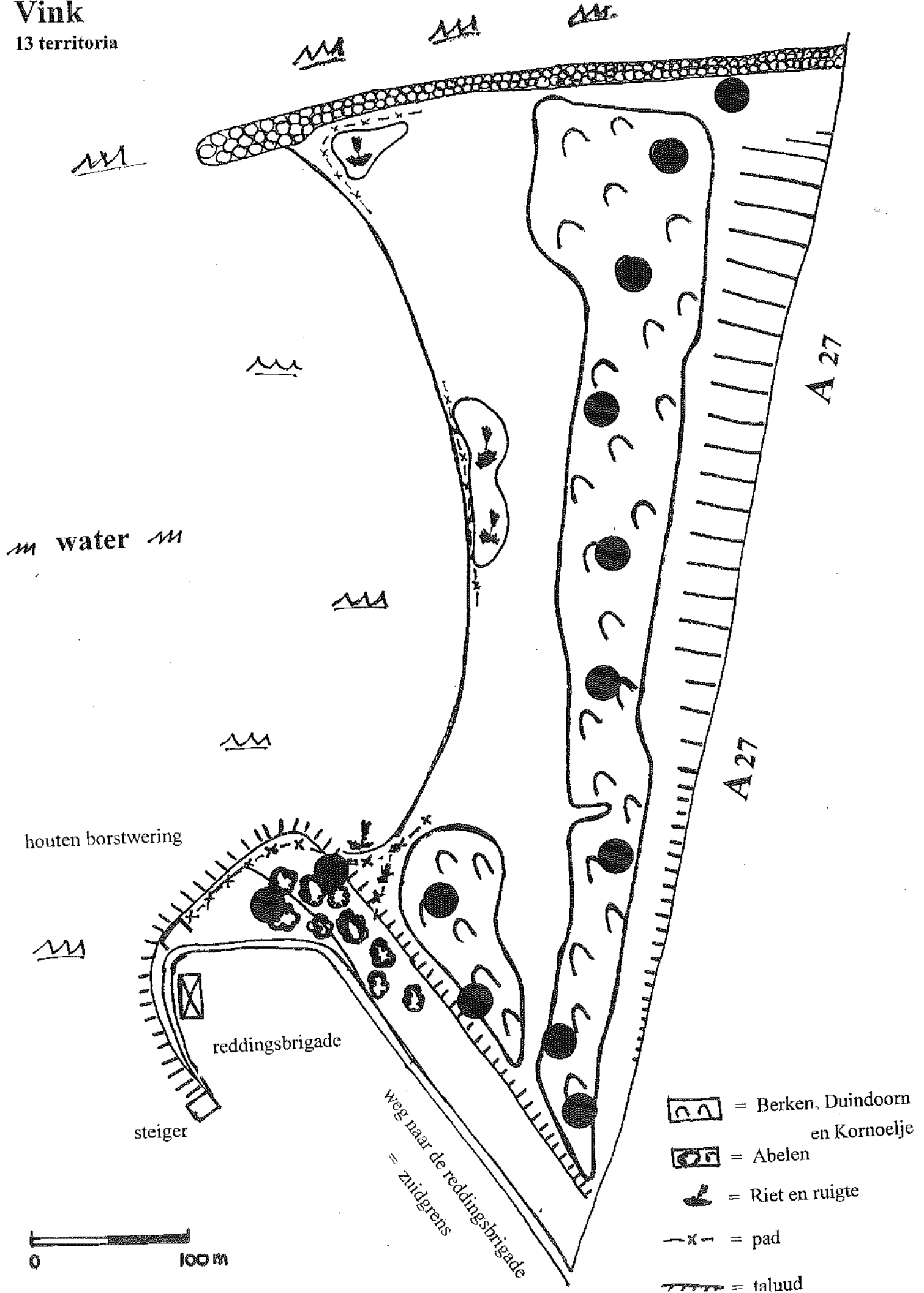
steiger

weg naar de reddingsbrigade
= zuidgrens

- = Berken, Duindoorn en Kornoelje
- = Abelen
- = Riet en ruigte
- = pad
- = taluud

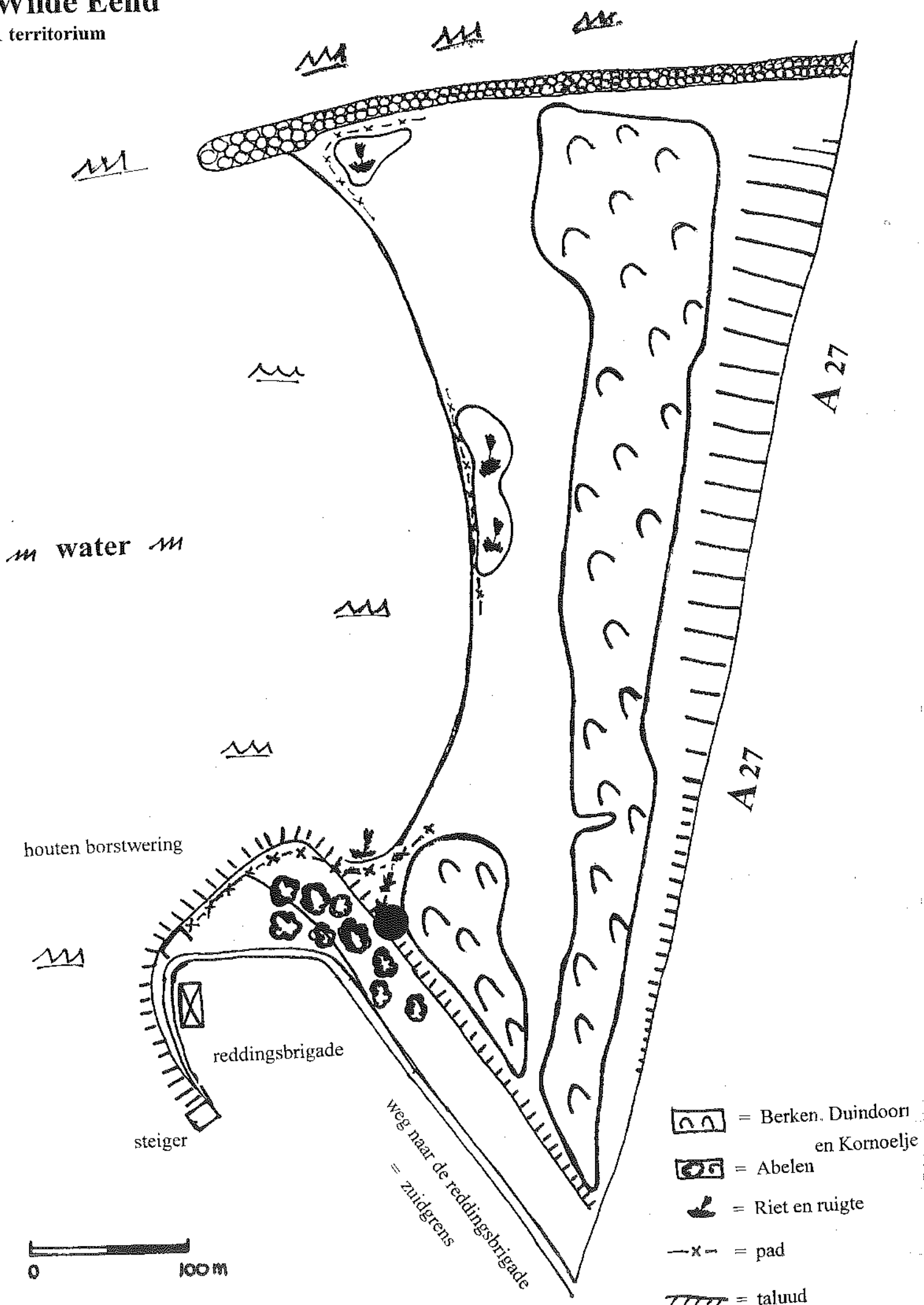
0 100 m

Vink
13 territoria

Wilde Eend

1 territorium

water

houten borstwering

reddingsbrigade

steiger

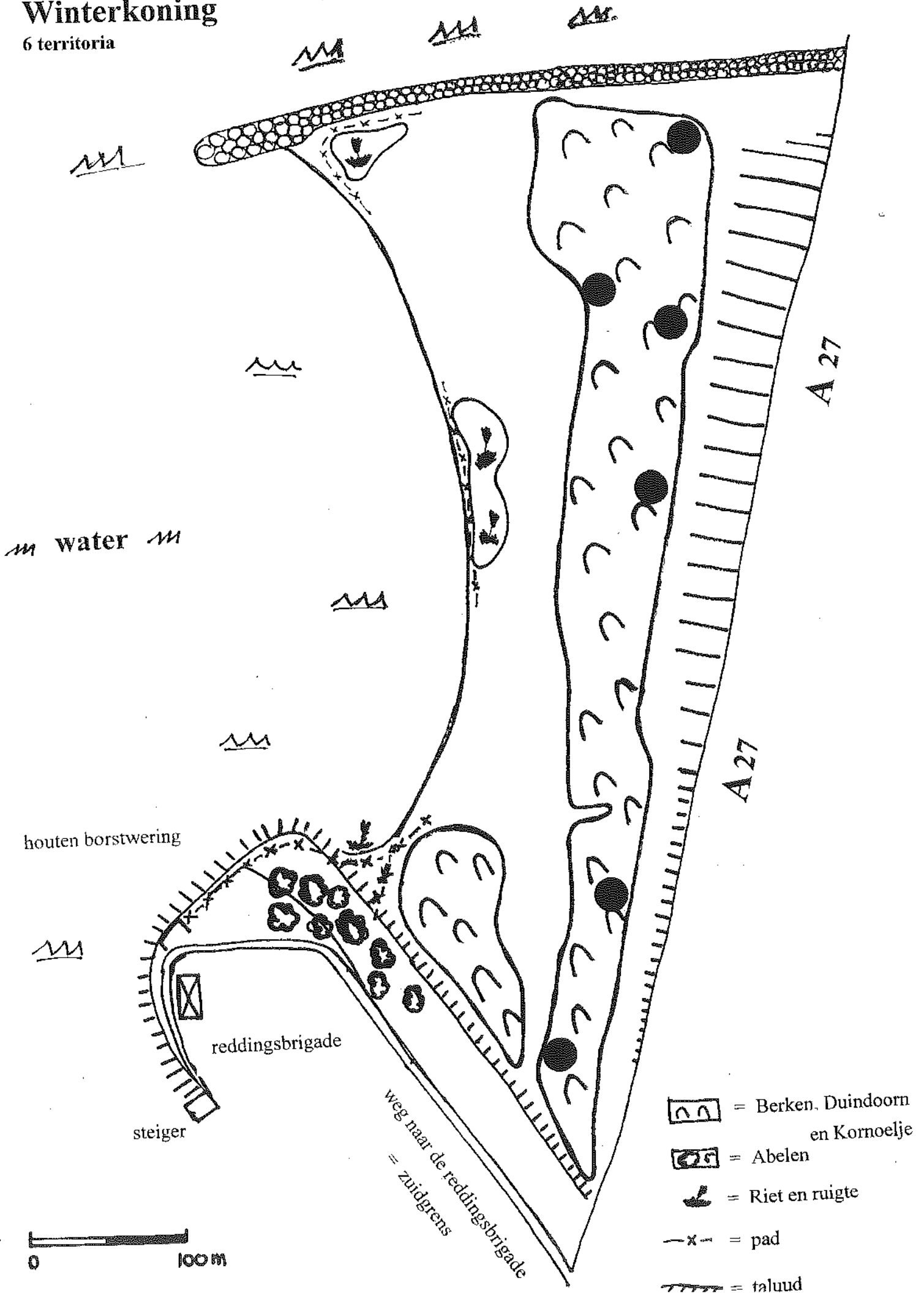
weg naar de reddingsbrigade
= zuidgrens

- = Berken, Duindoorn en Kornelje
- = Abelen
- = Riet en ruigte
- = pad
- = talud

0 100 m

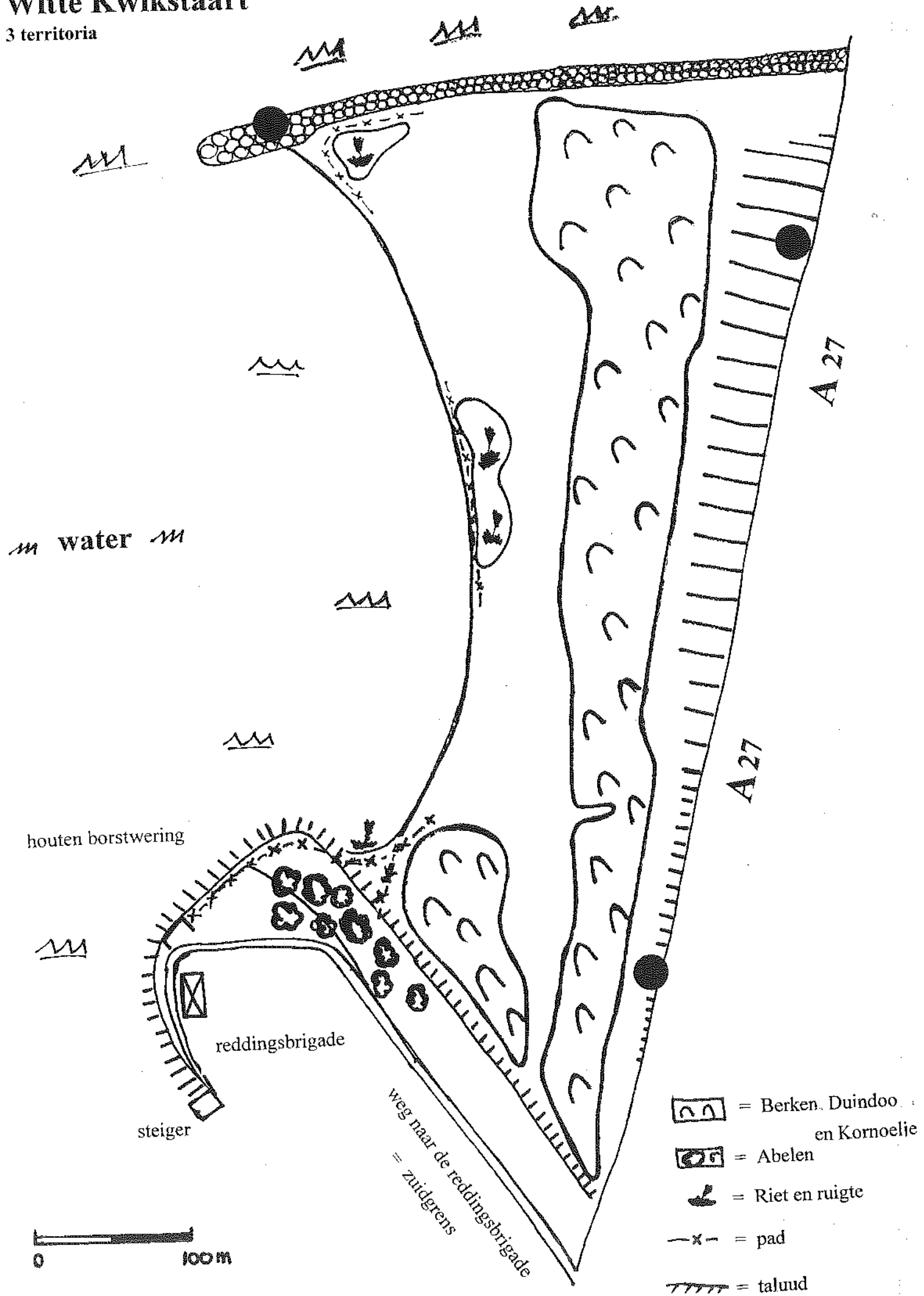
Winterkoning

6 territoria

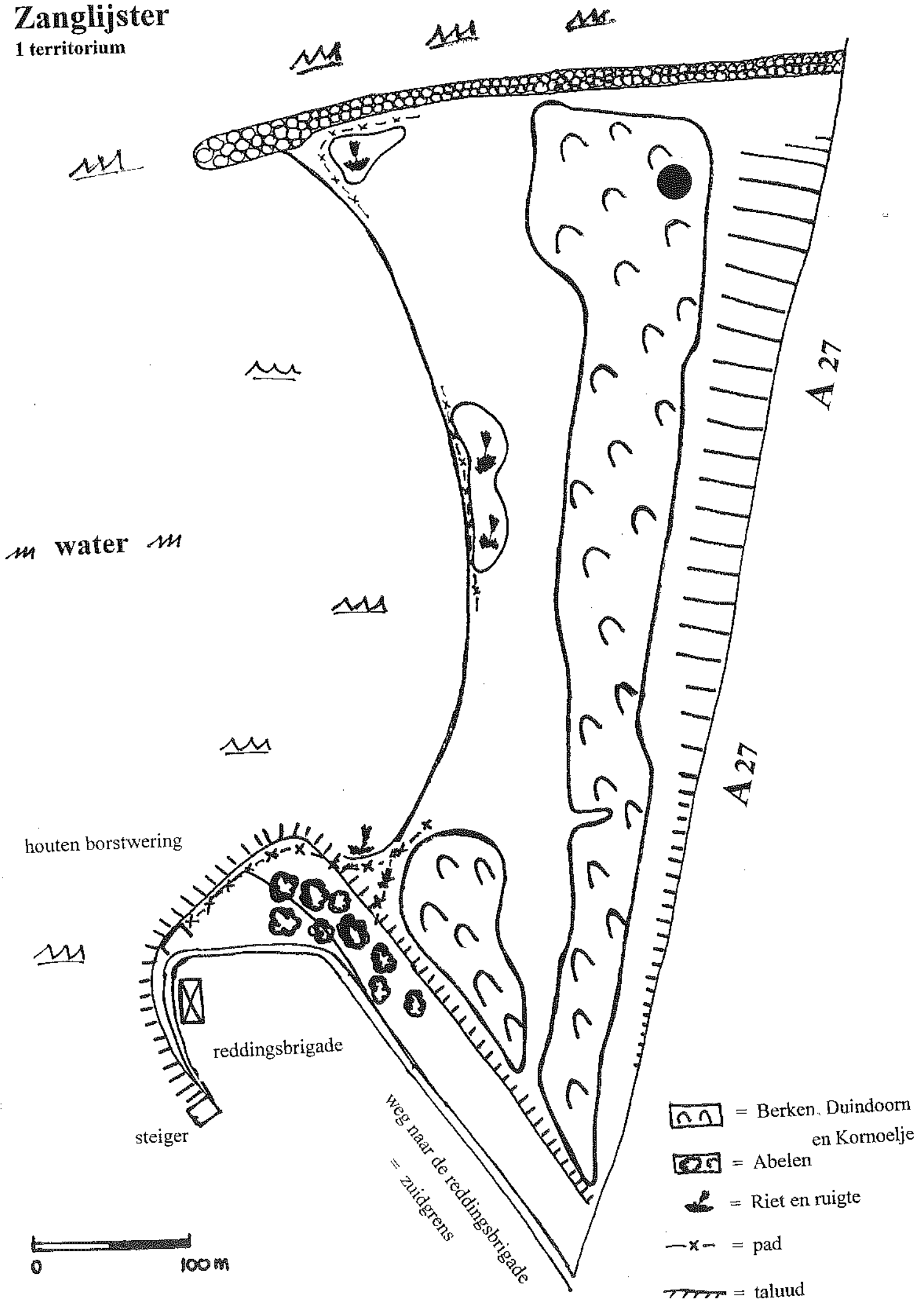
Witte Kwikstaart

3 territoria

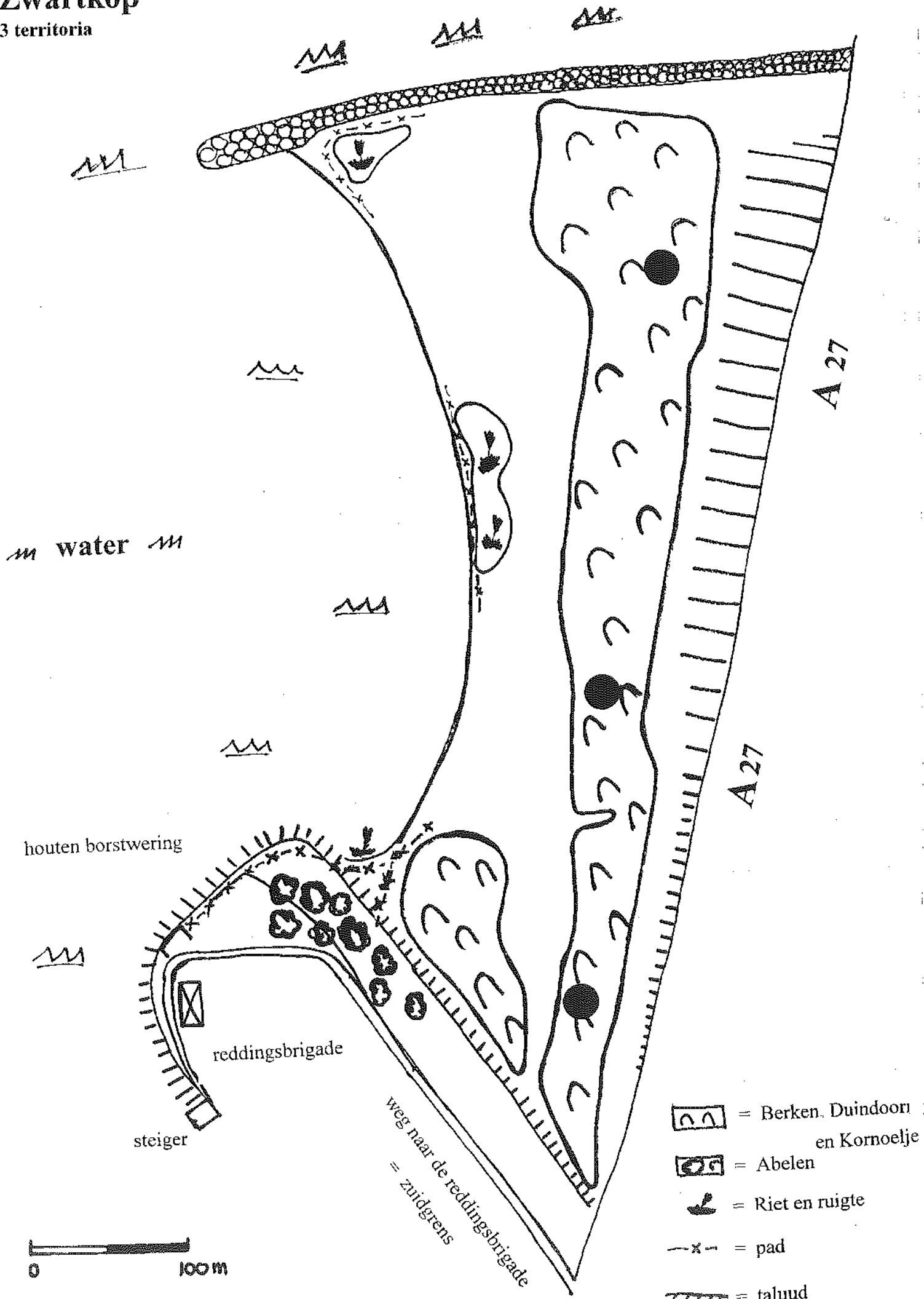
Zanglijster

1 territorium

Zwartkop

3 territoria

water

houten borstwering

reddingsbrigade

steiger

weg naar de reddingsbrigade
= zuidgrens

- = Berken, Duindoorn en Kornelje
- = Abelen
- = Riet en ruigte
- = pad
- = talud

0 100 m

Bijlage 2: Wilde planten in het onderzoeksgebied

Zonder een uitputtende opsomming te willen geven van alle planten die in het onderzoeksgebied voorkomen, staan hieronder de namen van de planten, die naast het kijken naar vogels een bezoek aan dit gebied meer dan leuk maken.

- ◆ Moeraswespenorchis
- ◆ Rietorchis
- ◆ Gevlekte Rietorchis
- ◆ Brede Wespenorchis
- ◆ Grote Keverorchis
- ◆ Gewoon Duizendguldenkruid
- ◆ Fraai Duizendguldenkruid
- ◆ Strand Duizendguldenkruid
- ◆ Koninginnenkruid
- ◆ Witte Honingklaver
- ◆ Harig Wilgenroosje
- ◆ Wilgenroosje
- ◆ Wollige Toorts
- ◆ Slangekruid
- ◆ Valeriaan
- ◆ Moeras Walstro
- ◆ Heelblaadje
- ◆ Blauw Glidkruid
- ◆ Brunel
- ◆ Moerasandoorn
- ◆ Kattenstaart
- ◆ Gele Lis
- ◆ Engelwortel
- ◆ Teunisbloem
- ◆ Vogelwikke

Van de orchideeën, die in het onderzoeksgebied voorkomen, is de moeraswespenorchis met vele duizenden planten aanwezig. Er komen zelfs twee variëteiten voor: waarvan één met een maximale hoogte van ongeveer 15 cm. Bij deze soort staan de bloemen zeer dicht opeen. De andere variëteit wordt een stuk groter, tussen de ruigtekruiden tot wel 70 cm hoge exemplaren.

De rietorchis is met honderden exemplaren vertegenwoordigd. Van de gevlekte orchis troffen we er slechts enkele tientallen aan. Tenslotte zagen we enkele brede wespenorchissen en grote keverorchissen. Verder zijn het duizendguldenkruid en het blauw glidkruid geen algemene planten. Tenslotte troffen we tussen het grote aantal wespenorchissen enkele "albino" exemplaren aan. Op de basalten strekdam staat al jaren een "albino" slangenkruid.

Bijlage 3: waargenomen zoogdieren

Haas

Op 21 maart werd er een haas op het middenterrein gezien. Op 12 juni rende er een vanaf de basalten strekdam aan de kant van de Stichtse brug langs de onderkant van het talud.

Konijn

Graafsporen en hollen waren te vinden in het zandige gedeelte aan de voet van het talud tegen de bosrand aan tussen de duindoorn. Hier liggen ook een aantal "keutelplaatsen".

Vos

In maart en april lag er regelmatig een vossendrol op een iets uitstekend basaltblok op de streekdam vlak bij de Stichtse brug.

Mol

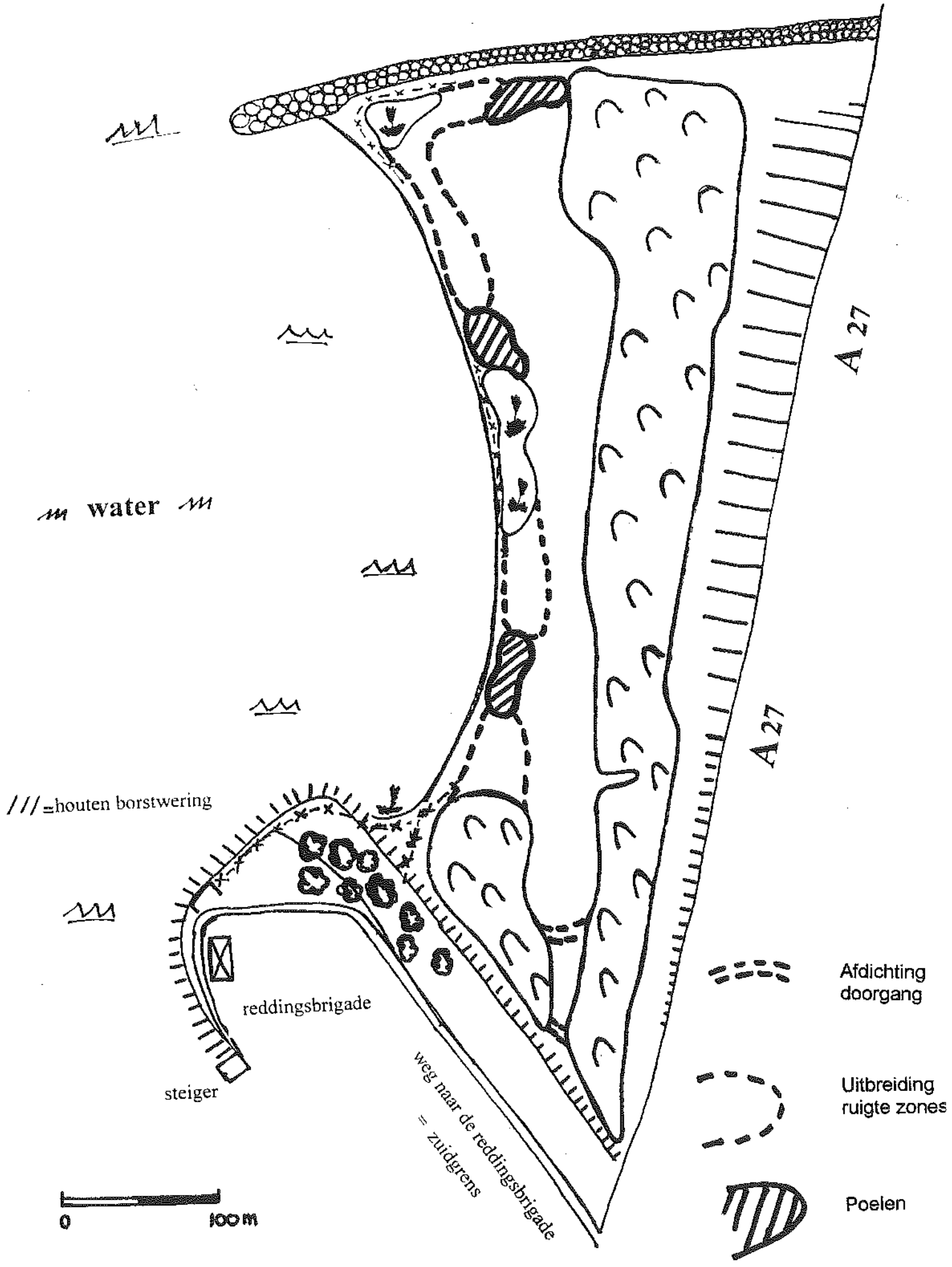
Op het talud van de A27 en het hogere droge deel in het zuiden van het onderzoeksgebied werden regelmatig molshopen gezien.

Muizen

Bij het aan de oostzijde langs lopen van het beboste gedeelte waren er regelmatig in de bodem muizengaatjes te zien. Ook hoorde je soms muizengepiep tijdens het inventariseren

Bijlage 4: Voorstel voor terrein-aanpassingen

AM

/// water ///

/// = houten borstwering

reddingsbrigade

steiger

wag naar de reddingsbrigade
= zuidgrens

A 27

A 27

Afdichting
doorgang

Uitbreiding
ruigte zones

Poelen

0 100 m

